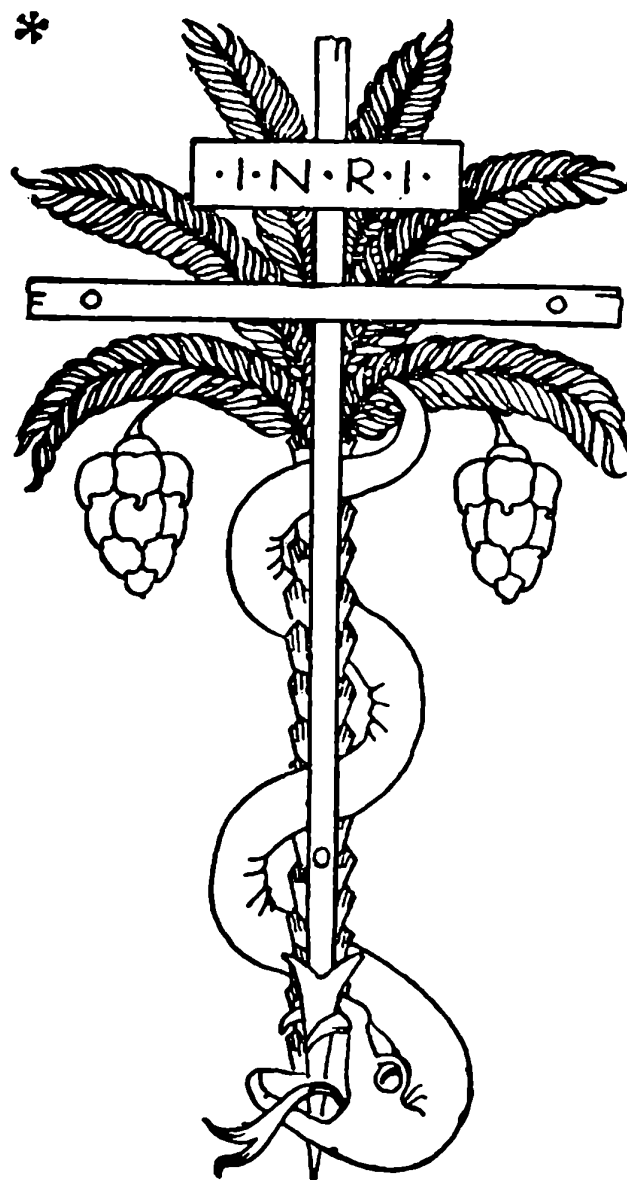

ADOLF PELIKÁN S. J.

OVOCE SE STROMU POZNÁNÍ

NAKLADATELSTVÍ »U SV. JINDŘICHA«
BOHUSLAV RUPP V PRAZE

OVOCE SE STROMU POZNÁNÍ

Úvahy, rady a výstrahy u zdrojů života
mládeži i manželům

podává

ADOLF PELIKÁN S. J.

1 9 4 1

NAKLADATELSTVÍ »U SV. JINDŘICHA«

BOHUSLAV RUPP V PRAZE

Imprimi potest.

Pragae 23. I. 1941

P. Theopilus Spáčil S. J. Praep. Prov.

Ordinariatus Aepp. Pragae

N. 2774 die 27. Februarii 1941.

Nihil Obstat

Can. Dr. Jaroslaus Kulač,

ensor.

Imprimatur

Prael. Dr. Theophilus Opatrný,

vicarius generalis.

PŘEDMLUVA.

Není tomu dávno, co jsem byl vyzván ústředím Katolické akce v Praze, abych vypracoval pro širší publikum několik rozhlasových přednášek o palčivé otázce sexuální, kterou Desatero jasně vymezuje dvojím přikázáním. Téma se dotýká mnohých problémů dnešní společnosti a je ranou do centra.

Živý ohlas, který vzbudila první přednáška, přiměl mě k tomu, že jsem je přizpůsobil pro tisk. Měl jsem při tom především na zřeteli, aby přednášky poučily, povzbudily, ale aby nikoho nepohoršily. Kde panuje zmatek, je poučení nutné. Nevědomost není nevinnost. Ale ani vědomost a známost neznamena ještě čistotu. K tomu je třeba ještě jiných impulsů. Takovým vnějším impulsem je dnešní doba. Přelom ve smýšlení lidstva obrací naše zraky ke křesťanství, jakožto nejpevnějšímu základu národního rozvoje. Ale jen celé a žité křesťanství jest onou silou. Tedy i tato přikázání musejí dojít všeobecného uplatnění. I v mravním ohledu musí nastat obrat. Ukazovatelem nových cest má být tato knížečka.

Symbolický název spisku, jenž vyvolává v mysli vzpomínku na rajský strom poznání dobrého a zlého, jehož ovoce první lidé požívat neměli, připomíná jednak posvátnost plodivých sil a zároveň

dává tušiti ono bezmezné zlo, jež přikvačí na lidstvo, užívá-li jich jinak než dle vůle Stvořitelovy.

Při zpracování jsem použil kromě děl theologických zejména spisů našeho moralisty Msgra Dr A. Melky a našich nejlepších autorů v oboru výchovy mládeže Dom. Pecky a blahé paměti F. X. Nováka. Pokud se týče lékařského stanoviska, hledal jsem je ve spisech současného našeho sexuologa MUDr J. Hynie.

Mladé, ale čilé nakladatelství B. Ruppá, jež převzalo ochotně náklad spisku, je zárukou, že knížka se dostane do mnohých rukou a bude protivahou v záplavě spisů podobného obsahu, chtějících spíš lichotit než promluvit do svědomí.

A u t o r .

I.

PROMETHEŮV OHĚŇ.

SEXUELNÍ PROBLÉM.

Pohlavní otázka! Otázka vždy ožehavá, která se za všech dob dotýká mocně jak jednotlivce, tak i společnosti, jíž má individuum sloužit.

Otázka choulostivá, kde stud právem vládne a ukládá, ne-li mlčení, tedy aspoň rezervu a kde nevhodným neb nevčasným poučením se víc pokazí než napraví.

Otázka tak důležitá, neboť v tisícere podobě člověka přepadá, křičí zrovna z mladých vyžilců a podzemních brlohů.

Otázka zásadní, neb se týká dvou příkázání dekalogu, jenž obsahuje nutné směrnice pro rozumný život člověka a lidské společnosti.

Otázka časová, neboť nikde snad nejeví se větší brutalita a žalostný úpadek jako v ohledu mravním a v poměru pohlaví.

Tuto otázku chceme zodpovědět krátce a jasně, vystříhající se dvou chyb: planého moralisování a sexuálního poučování, neboť ono neprospěje a toto spíše uškodí. Nejlepší výzbrojí pro sexuální boj je výchova k všestranné mírnosti a přirozenosti. Dítě, jež se naučilo pracovat a odříkat, věřící mládež, jež má úctu sama před sebou a necítí se dobře ve špatné společnosti, bude už sama dobře vědět, co počít a jak vyjít s probouzejícím se pudem pohlavním.

Naším vodítkem v této práci, kterou podáváme spíše dospělým než dospívajícím, je pozitivní výklad

6. a 9. přikázání Božího podle metody osvědčených autorů a duchovních vůdců.

SMYSL CUDNOSTI. BLUDNÉ NÁZORY.

Desatero chrání nejvyšší statky lidstva a člověka. Páté přikázání je na stráží lidského života a zdraví, šesté pak a deváté chrání zřídla tohoto života. Tu původce přírody celou svou autoritou neženatým ukládá: Nesesmilníš, manžely pak zavazuje: Neпоžádáš manželky bližního svého. Tím usměrňuje a řídí pud pohlavní čili sexuální, aby byl lidstvu požehnáním a nikoliv kletbou.

Jak tajemná je ona plodivá síla! Jest jako oheň Prometheův,* dar nebes, který zaručuje život, ale kolik nebezpečí skrývá! Jako by v ní bylo cosi zhoubného a katastrofálního. Člověk na ni může vykrváct fysicky i mravně. Jaký zmatek také vyvolává v duševním světě myslícího člověka! Ještě dosud udržují se názory na pohlavní otázku tak protichůdné a vystřední. Jední vidí v hnutí pohlavním zásadně něco zlého. Jiní zas mají za to, že sexuální život vůbec s mravností nesouvisí: Jako hlad nebo žízeň, tak prý se má i na tyto síly pohlížet

* Titán Prometheus v řeckém bájesloví uchwátí bohu Jupiterovi oheň a donesl jej lidstvu, jemuž se tak dostalo vydatného prostředku k vynálezům a k ovládnutí přírody.

a je ukojit. Jiní opět ve smyslu Freudova pansexualismu vidí v pohlavní síle základní, centrální jev života lidského: všechny projevy života od kojení dítěte až k extasi světce jsou prý jen přeměny tohoto základního pudu, rozkoší pohlavních. Odezíráme-li od těchto bludných názorů, i mezi křesťany najdeme různost mínění. Nejedni mají tak jemné svědomí, že se červená při každé sebemenší narážce rázu sexuálního. Mnozí křesťané mají hříchy proti mravní čistotě za jediné nebo aspoň za nejstrašnější. A setkáme se snad i s odpůrci veškeré pohlavnosti, kterou prý lze v manželství jen trpěti. Jejich úzkoprsost pochází asi odtud, že zaměňují cit studu s mravní špatností, ovšem neprávem. Stud je širší pojem a vztahuje se nejen na věci necudné, ale i na vše prostě neslušné. Přirozený cit halí sice pohlavní věci v ostýchavé temno intimnosti, nikoliv však proto, že by to byly věci zlé, ale jen jemné a choulostivé.

SPRÁVNÝ NÁZOR.

Správný, nezaujatý názor musí vycházet ze zásady, že nic přirozeného není špatného, tedy ani pohlavnost, neboť je člověku vrozená a to od počátku dle slov Písma: »Stvořil tedy Bůh člověka k obrazu svému, muže i ženu učinil je.« Vzájemná přitažlivost obou pohlaví, jež se mají doplňovati i po stránce tělesné, je v původním plánu Stvoři-

telově. Po hříchu ovšem zlé kouzlo pohlavní nezřízenosti obestřelo padlého člověka, ale na přirozeném pohlaví se nic nezměnilo. Plodivá síla patří k zdravé lidské přirozenosti, jest jedním z přirozených pudů, jež pomáhají člověku k udržení a výstavbě života.

PŘIROZENÉ PUDY.

Prvním takovým přirozeným pudem je pud potravní, jenž sám od sebe odkazuje kojence k prsům matčiným; další je instinkt zvědavosti, který už malému dítěti hledí z očí a je základem všeho vědění; instinkt náboženský jeví se už u dítěte, jež čeká jen na první poučení o Otci na nebi, aby jej i anděly ihned pojalo v svůj dětský svět. Nutným jest i pud sebezáchovy, jenž vede ohroženého k zoufalé sebeobraně. Bez instinktů by člověk nemohl existovat. Každý z nich má důležitý úkol k zachování života.

Nejvíce potřebný a také nejsilnější je pud hladu a pud pohlavní. První slouží k zachování jedince, druhý pak k zachování rodu. Pud hladu musí ukojit každý jednatel, pudu pohlavnímu musí povolit lidstvo jako celek. Jeho úkol záleží v tom, že dohání svou takřka neodolatelnou rozkoší k plození potomstva, aby se tak pokolení lidské udrželo. V dlouhých letech manželství a výchovy dětí jest pohlavnost přirozeným základem manželské lásky

a pomáhá manželům nésti jejich manželský a rodí-
čovský kříž. Takovéto důležité funkce má pud po-
hlavní v lidstvu. A nemusíme se tedy zaň stydět,
bez něho bychom vůbec nebyli na světě.

ZÁMĚRY STVOŘITELOVY.

V dětském věku pohlavnost dřímá, ale v letech dospívání se probouzí, u hochů asi ve 14. roce, u dívek ještě dříve. Vchází do srdce jako máj plný květů, zpěvu, vůně a radosti. A kdo by neotevřel dokořán brány vítěznému máji? Přichází jako učitel velkých věcí, pod jeho vedením mladý člověk odkrývá netušené před tím poklady krásy, lásky a života pro národ a lidstvo. Tak mocně se dotýká jednotlivce, ale jen proto, aby sloužil celku, lidstvu. Pokud slouží přirozeným cílům plození a pravé lásky, je možno, ba je nutno jej schvalovati, vždyť je to dar Tvůrce, jenž jím volá lidstvo do tvůrčích služeb. Na něm spočívá požehnání Hospodinovo: »Rostte a množte se a naplňte zemi.«* Z těchto slov možno takřka vyčísti myšlenku, jež tanula v mysli Boží; ideu velké lidské rodiny, jejíž údové budou spjati pokrevními svazky i vzájemností ducha té velké lidské rodiny, která se jednou sejde u Otce nebeského. Mužové i ženy budou v mých službách,

* Gen. 1, 28.

v službách Stvořitelových, budou dál tvořit a naplní zem i nebe. Tak pohlavnost je věčnou ozvěnou Tvůrcova Fiat — staň se, ohromnou silou, danou všemu lidstvu, aby se rodilo, rozvíjelo a množilo v nesčetných kmenech a pleminech... Jest darem Vykupitele, jenž k němu připojil milost svátosti, je to dar nebes, neboť křesťanští manželé a zvláště žena rozením dětí zaslouží si nebe.

SEXUELNÍ HŘÍCH. ČISTOTA SRDCE.

A kde je tedy onen žalostný a tak rozšířený sexuální hřích? Není v pudu pohlavním jako takovém, ale v nezřízeném jeho užívání, když se totiž vymyká přirozeným úkolům. Tělo má v pohlavnosti první slovo, ale běda, jestli má i slovo poslední. Pud je temný a slepý. Rozum jej musí vésti, poznání účelu a smyslu těchto sil musí rozhodovati. Jen k tomu cíli má jich člověk užívat. Slast, požitek, který Stvořitel připojil k oněm tvůrčím úkonům, je jen lákadlem a odměnou za ty těžké povinnosti, spojené s plozením a výchovou dětí. Jest jen prostředkem. A kdo jej činí cílem, kdo jen rozkoš hledá, a od závazku, břemen ji odlučuje, převrací řád přírody, ta rozkoš je pak nečistá, takřka ukradená. Pud je vždy dobrý, ale není vždy dobré to, co s ním dělají lidé, ať jsou to svobodní, kteří pud ukájejí nebo manželé, když zásadně bu-

doucí život vylučují aneb se ohlížejí v cizích zahradách. Ti všichni přírodu zkracují, proviňují se proti řádu přírody a tím proti vůli Tvůrce, jenž za hromu a blesku formuloval svůj zákon slovy: Nesesmílníš — Nepožádáš manželky bližního svého.

Tento příkaz také jako závora a hráz vymezuje dráhu slepému pudu a ukládá všem odříkání. Nemůžeš-li a nesmíš-li ještě odevzdat dále pochodeň života, zdrž se, ovládni své pohlavní choutky, byť lákaly sebe více, zůstaň čistým! Chraň se nečistých skutků i nečistých myšlenek a žádostí, z nichž nečisté skutky pocházejí. Zlé símě jen zlou úrodu může přinést.

Jako 5. přikázáním se zakazují nejen násilné skutky proti lidskému životu, ale i hněv i nenávisť bližního, tak nepřímo 6. přikázáním jsou zakázány i myšlenky a tužby nečisté. Čistotu srdce žádá výslovně Kristus Pán: »Řečeno bylo starým nese-smílníš, já však pravím vám: kdo by pohlédl na ženu, aby ji požádal, již zcizoložil v srdci svém.« (Mt. 5, 28.) Toto vznešené pojetí plánů Božích co do poměru muže a ženy má si osvojiti každý křesťan. »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.« K upokojení úzkostlivých duší nutno však zdůrazniti, že mimovolné rozrušení a třeba i příjemný s ním spojený pocit není hříchem, leč jen pokušením. Pud ovládaný je čistota neboli cudnost. Neovládaný pud pak je nečistota.

Cudnost je tedy ctnost a snaha řídit
a ovládat pud pohlavní, jinými slovy,
jest to úcta před řádem Božím co do
udržování pokolení lidského, úcta, jež
zdržuje před jeho zneužitím.

LÁSKA POHLAVNÍ.

Křesťanský ideál cudnosti nás učí především, že
svatyní, a to jedinou svatyní pudu pohlavního je
křesťanské manželství, jen zde je zajištěno jeho na-
plnění, toliko v manželství se budoucímu pokolení
připravuje bytí, hodné člověka. Instinkt pohlavní
stává se tu silným poutem, jež se vine kol dvou
věrných, milujících se lidí, nikoli však poutem
jediným a nejkrásnějším. Silnější a krásnější než
láska pohlavní je láska osobní a duševní. Láska a
smyslnost není jedno a totéž, jak se z různých stran
namlouvá, jako by láskou byl jen pud pohlavní,
který je nám společný se zvířaty. Existuje láska
i bez pohlavnosti a taková láska je jistě vyšší a vzne-
šenější než láska k ženě. Láska pohlavní jest jeden
způsob lásky a to způsob nejobyčejnější a nej-
snadnější.

PANENSTVÍ A PANICTVÍ.

Vznešenější a nesmírně těžší jest zasvětití svůj život trpícímu lidstvu a vědě, než žítí rodině a ženě nebo muži. Při vší chvále křesťanského manželství nutno uznati, že vyšší lásku má vědec, jenž z touhy po pravdě se vzdal radostí rodinného života. Vyšší lásku má dívka, jež se zříká radostí mateřských, aby nahradila matku sirotkům, nebo aby strávila svůj život u lože nemocných. Vyšší lásku má kněz, jenž své osobní štěstí obětuje pro hlubší a svobodnější péči o duše svěřené.

Tak výš nežli právo na pohlavní život v manželství stojí křesťanské odříkání, panenství a panictví ve službě povolání, zasvěceného Bohu a lidstvu. To dá lidstvu víc a proto vyšší cti zasluhuje. Tito jednotlivci, kteří se svého přirozeného práva vzdali aby obohatili širší okruh než je rodina, jsou takoví tiší, nekrvaví mučedníci lidstva.

To je hlavní důvod, proč církve katolická svým kněžím ukládá celi b á t — bezženství. Je to stav dokonalejší; představuje vrchol mravního snažení. Kněz jako prostředník mezi Bohem a lidmi má už svým životem hlásat vyšší svět než je tento svět tělesný a pozemský.

Je žádáno od něho mnoho, ale nic nemožného. Život pohlavní v manželství je sice přirozený, ale z toho ještě neplyne, že úplná zdrželivost jedince z vyšších důvodů je něčím protipřirozeným a to

ani se strany lidstva ani se strany jednotlivce. Společnost nutně vyžaduje, aby celek stál ve službách rodu, nikoli všichni jednotlivci. Ono slovo Hospodinovo »Rostítež a množtež se«, platí kolektivně nikoliv individuálně. Když pak jednatel z vyšších důvodů dobrovolně se tohoto práva zříká, neděje se nikomu křivda.

Naopak, společnost tím jen získává, když láska přetvořená ve vyšší řád, obohatí širší ohruh. Také zářný příklad odříkání tak nutného i v životě manželském nelze podceňovati.

K čemu je posvěcené panictví, komu prospívá celibát duchovenstva? Jest tu především, aby pranýřoval nenasytnou dychtivost smyslné rozkoše, aby ukázal tomu, jenž vláčí bahnem diadém manželství, že je možno žít čistě, chce-li se opravdově. Když jsou zde takoví, kteří se odříkají všeho, je možno odříci si aspoň něco.

Celibát a panictví ukazují, že všechny žádosti mohou být ovládány, nese-li Bůh člověka na křídlech milosti. Ukazují, že jisté neodbytné »potřeby« jsou jen sklony a víc nic a nevyžadují vždy ukojení, jež je jim vlastní a že je nejen dovoleno, ale i ctnostné odpírati jim a ovládati je.

Tak je celibát ustavičnou výčitkou a pobídkou k dobru, je učitelem cudnosti.

Požadavek, byť velmi těžký, který však elitní duše berou na sebe dobrovolně pro království Boží,

nemůže nikdo nazývatí protipřirozeným nebo nemožným.

Čistota není jen květem klášterních zahrad. Roste i v zákoutích života a naplňuje svou vůní všechno. Ovšem nutno uznati, že panictví a panenství není ctnost pro každého. Jako rostliny jsou individuální — jednom se daří na suchých stráních, jiné milují vlhké nížiny, jedny potřebují jižního slunce, jiným stačí menší teplota — tím spíše lidé. Jsou lidé různí, lidé výjimeční i v tomto bodě. Mnozí jsou nuceni žítí v odříkání a v bezženství, ale krásné a zaslužené jest jen panictví dobrovolné.

SMYSL CUDNOSTI.

Je-li jen rodina svatyní pohlavního pudu, tedy mimo řádné manželství sexuální tužby a činy dovoleny nejsou. Děje-li se tak přece, je to hřích a velký hřích.

Může ovšem nastati případ, že někdo není plně za své jednání zodpovědný. Nemocné a úchylné lidi přes jejich dobrou vůli i nejpřísnější soudce posuzuje mírněji. Konstatujeme to bez obav, že by se tím otvírala cesta lehkomyšlnosti; věru smutný by to byl křesťan, který by se schovával za nemoc.

Neženatým pak 6. přikázání ukládá úplnou zdrženlivost.

Smysl cudnosti, požadovaný 6. a 9. přikázáním vztahuje se na celého člověka, na jeho tělo i duši a můžeme jej vyjádřiti slovy: čistý až do manželství, čistá až k oltáři a věrný až do smrti, věrná až do hrobu.

II.

SODOMSKÁ JABLKA.

Úplná pohlavní zdrženlivost svobodných a relativní, částečná ženatých a provdaných, t. j. věrnost manželská, je požadavkem mravní čistoty, jak ji ukládá 6. a 9. přikázání desatera.

Tak to má býti, to je ideál. Jak tomu však jest? Jaká je skutečnost? Falešná hesla a pochybená výchova uvedla do pudového života politováníhodný zmatek.

Nelze si zatajovati, že jsme velmi vzdáleni od ideálu. Ničeho se snad tak nezneužívá, jako tvůrčích sil sexuelních. Žádná myšlenka Tvůrcova se tak neodcizila svému původnímu určení jako tato.

Jest to smutná kapitola, kterou musíme dnes započítí, a jež je v mravouce nadepsána:

DOKONANÉ PŘIROZENÉ HŘÍCHY PROTI CUDNOSTI.

Těžký úkol mi tu připadá, zvláště povážím-li slov sv. apoštola Pavla (k Ef. 5, 3.): »Smilstvo však a všeliká nečistota nebudiž ani jmenována mezi vámi, jakož se sluší na svaté.« Ani jmenovány nemají být ty hříchy a tím méně páchány, to chtěl říci apoštol. Poněvadž však v tomto světě, jenž je daleko od svatosti, přece se ještě vyskytují, musí i kněz mluvit, varovat před nimi, domlouvat a léčit tuto mravní chorobu. Majíce však na paměti vý-

stražné slovo Písma, chceme být ve výčtu oněch dokonaných, přirozených hříchů co nejstručnější.

Dokonané je jmenujeme, poněvadž k rozkoši nejen podněcují, ale ji i ukojují, a přirozené jen v tom smyslu, že nemaří plození, ač ovšem jako každý hřích přičítá se i ony zákonu přirozenému, který jasně mluví: pohlavní síly jsou pro potomstvo, aby bylo a zdárně se vychovalo. Zde však žádoucí výchova rodinná je vyloučena.

Jest to vlastně jediný hřích, který patří do této kategorie, smilstvo, t. j. mimomanželský styk muže a ženy. Ostatní vybočení toho druhu vzhledem k přitěžujícím okolnostem zvyšují a násobí tíhu tohoto hříchu.

Tak k o n k u b i n á t, když nesezdaní společně žijí jako manželé, znamená celou serií oněch hříchů a k tomu je veřejným pohoršením. Dále onen propastný zjev mravní bídy a ponížení ženy, p r o s t i t u c e, t. j. propůjčení vlastního těla komukoliv za příčinou zisku.

PROSTITUCE.

Toto ohnisko, z něhož se šíří venerické nemoci, tento mravní vřed národa nikdy nezdolaly vyplniti trvale ani zákony státní. Zde podávají si ruce dvě nejsilnější lidské vášně, nezkrocený pud u mužů a touha po snadném zisku, penězích a přepychu

u žen. Ženy prodejně bývají i dědičně zatížené, pocházejí obyčejně z rodin rozháraných, neboť jen tak jest možno si vysvětliti, že ztrácejí smysl pro velikou čest. Jak litujeme ubohých těch obětí hříchu, lsti a lidské vášně! Spravedlivým hněvem pak planeme vůči oněm kuplířům ženským i mužským, kteří se neštítí toho ohavného řemesla a organisují obchod s děvčaty po celém světě. Jest to hřích do nebe volající nespravedlnosti, ale z toho si tito paraziti lidské společnosti nic nedělají; na ně platí jen silné rámě spravedlnosti světské.

Církev vždy odsuzuje tento pohoršení budící zvykový hřích, ať jde o pouliční padlé dívky anebo o maitresy vznešeného světa a snaží se je charitativními ústavy a řeholemi k tomu účelu založenými* vytrhnouti z pout hříchu a umožnit těmto magdalenkám slušné zaměstnání.

I svazy žen, nádražní misie a Armáda spásy konají tu dobré dílo křesťanské lásky.

CIZOLOŽSTVÍ.

Dokonaný přirozený hřích proti cudnosti jest i nevěra manželská, tedy cizoložství, jež obsahuje rovněž hřích proti spravedlnosti, neboť po-

* Ženská kongregace Dobrého pastýře, dosti rozšířená v jiných zemích.

rušuje nezadatelné právo druhého, manžela neb manželky. Tu měl by moralista mnoho mluvit nebo hřímat do duší, když svět tu mluví, píše, defiluje na scénách bezuzdně, beztrestně a s nízkým tendenčním úmyslem.

Velikost hříchu je patrna z trestů, jimiž právo jej stihá. Právo židovské trestalo oba cizoložníky smrtí (5. Mojž. 22, 22), v křesťanství je důvodem k rozvodu, ovšem je-li hřích jistý a druhá strana bez viny. Skutečné cizoložství se slibem sňatku ještě za života nevinného manžela maří potomní manželství se spoluvinníkem. (I. C, 1075).

NEVĚRA MANŽELSKÁ.

Cizoložství je hřích proti věrnosti manželské, kteroužto ctnost nelze dosti zdůrazňovati jakožto povinnost a úhelný kámen štěstí v manželství.

Věrnost není jen výplodem společenského řádu, ale je dána zákonem lásky; tkví v podstatě pravé lásky, která má být věčná, bez výhrad a výjimek.

Věrnost není jen přikázání církve, jež přijímá slib věrnosti od snoubenců u oltáře, ale je pilířem lidského práva na štěstí ve dvou.

Nevěra je nemoc naší doby; nemoc, jež plní soudní síně, věznice, nemocnice a sanatoria.

Když už slova šestého a devátého přikázání znějí uším moderního člověka příliš staromodně, na-

jdeme na nevěru jméno moderní: Nevěra je defraudace, je zneužití důvěry. Je to bankrot charakteru, nepoctivost a zrada, těžké ublížení na těle.

Nevěra je zločin na dětech, protože rozbíjí rodinu. Nevěra je dále — abych užil silných, ale přilehavých slov Jiřího Solara (Breviář srdce) — mravní sebevražda.

Defraudantům důvěry, travičům studní a zrádcům nelze dávatí pardon.

Okolnosti, dosud neznámé víry a spodní proudy v hlubinách lidské bytosti mohou strhnouti v nestřeženém okamžiku i silného, ale kdo svévolně a s otevřeným hledím stoupá na tenký led, nezaslouží slitování. Neštěstí nevěry dá se někdy zabránit už předem. Pěstujte ve své zahrádce takové kytičky, aby tomu druhému ani ve snu nenapadlo lézt přes plot!

Kdyby slovo »nevěra« zmizelo ze slovníku lidstva, oč blíže byl by člověk ráji!

A co zaslouží ony romány a povídky, koutky humoru a veselohry francouzských trojúhelníků, které nevěru manželskou hájí a ji rozsévají? Čestný člověk se od nich s odporem odvrátí, neboť nevěra je hřích, který by neměl být ani jmenován mezi čestnými lidmi.

Věrnost manželská jako mravní čistota svobodných zavazuje stejně muže i ženu a je klenotem řádných, křesťanských manželů.

Bohužel jsou ještě zavrženíhodnější hříchy.

KRVESMILSTVO.

Je to hrozné slovo: Krvesmilstvo mezi příbuznými, ať pokrevními nebo jen příbuznými, či adoptovanými, s nimiž nelze uzavřítí řádného manželství. Písmo svaté krvesmilníka proklíná*, církevní zákoník jej stihá přísnými tresty. Moderním státním zákonodárstvím je považován tento mrzký čin za zločin, aspoň pokud jde o příbuzenství v prvním stupni linie přímé i poboční. A není divu. Jest to cosi výstředního a protipřirozeného, neboť pud je exocentrický: tíhne ven z rodiny a štítí se vlastní krve. Nejprve bylo třeba pošlapat úctu, povinnou těm, kdož jsou spíati svazky krve.

NÁSILÍ, SVATOKRÁDEŽ, ÚNOS.

Jiný hřích, jenž k zlobě nečistoty připojuje i nespravedlnost, je násilí t. j. zneužití ženy bez jejího souhlasu, ať už se užije násilí tělesného neb morálního, hrozeb, lstí a slibů. Jest to vždy kromě vášně nízká bezcharakternost.

A jaké hříchy by se mohly ještě vyskytnouti? Bezohledná vášně nezastaví se před ničím, nic jí není svato. Tento hlavní hřích, spáchaný na místě svatém neb posvěceném, jako je kostel nebo hřbi-

* Lev. 18. 19.

tov, pranýřuje Církev slovem svatokrádež. Týž název dává i dokonanému hříchu s osobou, vázanou slibem čistoty.

Kéž bychom mohli o všech těchto hříších mluvit jen jako o možnostech nebo o smutných výstřelcích, náležejících do dávné, divoké minulosti, jako o tomto posledním, jímž je únos. To slovo vybavuje v naší mysli dávné doby, kdy z hradů byly unášeny panny do dalekých krajín a končily nejednou šťastným manželstvím. Únos býval formou manželství v šerých dobách prvotních národů a je snad dodnes v obyčeji u primitivů. Těm na roveň by se stavěl u kulturních národů, kdož by násilím nebo lstí odvedl manželi ženu neb rodičům dítě na místo, kde je v jeho moci. Takovým únosům věnuje pozornost nejen morálka, ale i policie.

TĚŽKÝ HŘÍCH.

Smilství všeho druhu je hřích, neboť jest tu zne-možněn přirozený účel sil a rozkoší pohlavních. Jest to úkon manželský a tam jedině má oprávnění. A kam by to ostatně spělo, kdyby byly dovoleny styky mimomanželské? Kde by se onen prudký, vše strhující proud zastavil? Zdaž by pak mnozí břemene manželského vůbec neodhodili? Společnost lidská musí přece žít a rozvíjet se!

Ale nejen rozum, nýbrž i víra potvrzuje nedovolenost jiných styků. Písmo sv. nejednou hrozí smilníkům věčným zavržením. Tak v listě svatého Pavla k Efez. 5, 5 : »Toto pak vezte a znejte, že žádný smilník neb nečistý nemá dědictví v království Kristově a Božím.« Hřích, a to těžký hřích jest, když se rozkoš mimo manželství přímo vyhledává.

Hypersexualita ať zděděná neb přivoděná nervovými chorobami, alkoholismem nebo neřestným životem, je zjev chorobný. Mravouka má na zřeteli při svých směrnicích lidi normální.

NAŠE POVINNOST.

Není tedy dovoleno ani snoubencům to, co má manželství přinést nového. Pouze si slíbili, že si budou náležet, a nejednou se stalo, že i po třetí ohlášce se rozešli a byli si naprosto cizí. Nemáš žádného práva, milý příteli, jenž jsi byl, jak říkáš, potrestán nemocnou ženou, hledati náhradu jinde, ani ty, nepochopená ženo, která jsi konečně našla toho, jenž ti rozumí. A neplatí tvoje výmluva, mladý muži, že nečiníš nikomu křivdy, když ona žena tomu sama chtěla. Kdyby v nepřítčnosti ti někdo nabízel zlaté hodinky a ty bys je přijal, byl bys stejně zlodějem. A dívka, žena, jež nabízí svou čest a duši, jest vášní, chudobou a níz-

kou výchovou jakoby nepřičetná. I její čest stojí pod nejvyšší mocí společného zákona Božího i lidského. Ona nemá práva ji nabízetí a ty nesmíš ji přijmouti.

Ke cti dnešní mládeže budiž řečeno, že celkem prostitucí pohrdá a stydí se za ni. Dříve se mladí lidé chlubívali svým hýřením s prostitutkami, dnes už však platí jiné, vážnější známky celého mužství. Tedy přece možno konstatovati jakýsi obrat k lepšímu, aspoň po této stránce.

Milý čtenáři, jenž možná po prvé slyšíš tento křesťanský výklad šestého přikázání, zahrnul bys mne snad přívalem námitek: Dobře se to mluví, ale jak těžké to jest, když nemůže mladý muž dnes založit rodinu kdy by chtěl, jak mocné a neodolatelné jsou dnes svody a ostatně, že je dokonce nemožno čistě žít.

Vím o tom všem; jsou to někdy těžké okolnosti. Nadlidského úsilí vyžaduje věrnost ideálu, ale nemožné to není. Urputné boje mladých lidí za čistotu jsou nejlepší školou pro život, plný trampot, odříkání a obětí. Je pravda, že svody a vnější lákadla jsou stále silnější a vnitřní síla odporu stále slabší. Proto je tolik poklesků a pádů. Z toho však plyne jen povinnost pro společnost ony svody umenšovat, zatlačovat, a pro tebe, milý příteli, povinnost svou vůli proti nim zocelovat.

Poněvadž síly pohlavní nejsou tu pro jednotlivce k ukojení jeho sobeckých choutek, ale pro

celek, je společnost vázána bdíti nad veřejnou mravností. Vystavování nahotin, nedostatečné odívání při hrách, společné koupání a pod. není jen věcí jednotlivce. Společnost tu má zakročiti, výstřelky odsouditi, ba každý jednatel měl by všemi prostředky takové pohoršení zameziti a odkázati do patřičných mezí.

Národ, stát, který trpí veřejnou nemravností, který nemravnými hesly by rozešťval otázky pohlavní až k bezuzdnosti, sám sobě kope hrob. Nejen kdysi mocný národ nemravností zahynul. Demoralisace je největší škůdce národa a státu.

ŽALOSTNÉ NÁSLEDKY.

Žádný hřích se tak nemstí, jako hřích nečistý, jenž v zápětí přináší tak zhoubné ovoce. Téměř do každého druhého domu přináší nedovolená známost různice a sváry. Viz otrávené žahadlo hříchu: ponížení, zklamání, strach a úzkost, výčitky, hanba...

Rozkoš rychle přejde, ale muka trvají. Sodomské jablko* je krásné na pohled, ale uchop je, rozpadne se a zůstane ti v rukou hrst popele. Dívka, žena odnáší ještě více onen chybný krok, zvláště, dostaví-li se následky a ona potají hledá pokoutní

* Na místech Sodomy a Gomorhy, dříve kvetoucích měst, jež za trest lehla popelem, rostou prý taková jablka.

pomoc. Nenese-li následky v podrytém zdraví po celý život, aspoň svědomí jí nedá pokoje, neboť zmařila klíčící život svého dítěte.

Stará středověká legenda vypravuje, kterak Lucifer, kníže duchů zlých koná za noci ve velkém městě přehlídku svých chrámů, brlohů hříchu, domů hanby, ano i velkých činžáků, všude tam, kde se mu slouží. Dokonav přehlídku, zachechtá se kníže temností podivně: »Mám víc mučedníků, než jich má Pán Bůh.« — Ústrky, slzy a příkoří, bolesti a nemoci, fysické i mravní políčky, jichž se modloslužebníkům dostává, jsou někdy horší než smrt.

Kéž byste vy, mladí přátelé, nezakusili sami na sobě, kolik hořké pravdy je v těchto slovech odvěkého lháře! Bohužel, zakusili to i jiní, jako onen důstojník, jenž před lety dostal nakažlivou nemoc. Co za osm let své nemoci prodělal hrozných bolestí tělesných, ponížení duševních, ztrát peněžitých, důtek od představených pro svou ochablost, dalo by se nazvati mučednictvím. — V nemocnici leží žena, vyhublá, ztrápená, bídná kostra. Vedle lůžka stojí osmileté dítě, plné katarů a chorob. Matka plakala a svěřovala se: »Za deset let, co jsem vdaná, ani hodinu jsem nebyla zdravá.« — Mučednice za mužův hřích a jeho lehkomyšlný krok.

Jak často krásný máj, lásky čas, bývá spálen mrazem hříchu! Hledají se různé prostředky proti nákaze, ale na nejjistější se zapomíná: jest to mravní čistota a zdrželivost.

Pohlavní nezdrženlivost v mladém věku může zkaziti celou budoucnost. Za to mravní čistota připravuje zcela jistě budoucnost šťastnou. Na to poukazuje T. G. Masaryk:*

»Teprve později, až nabudete zkušeností, poznáte, vy mladší, že čistota před manželstvím učiní vás šťastnějšími v manželství, než posavadní život, jaký se nám vštěpuje od oficiálních učitelů a autorit společenských.

Jednotlivec může a musí hned radikálně udělat starému životu konec. Jen se každý rozhodni ve svém zájmu a v zájmu národa! Menší národ musí být silný svou čistotou.«

Tato slova profesora Masaryka vzbuzují úctu. Jest jen s podivem, proč tehdy vyzněla téměř na prázdno.

Ti, kdo nejvíce Masaryka velebili, jeho opravdu pokrokové názory na výchovu náboženskou, na nerozlučitelnost manželství a čistotu předmanželskou přezírali a shovívavě mu odpouštěli.

HLAVNÍ PŘÍČINA.

Příčinu oněch osudných poklesků vidím v nesprávném poměru obou pohlaví, v nedůstojném názoru na ženu. Názor na ženu je třeba

* Z přednášky, uveřejněné v »Času« roku 1906, číslo 330.

především změnit? Žena je pohlavním úkolům v tvorstvu blíže. Erotikou zamořená mládež mužská vidí v ženě především tvora pohlavního, nástroj vášně a svých choutek. Vidí jen rámec ženské duše. A to je chyba. Dle svědectví Tacitova byla žena dávné mládeži germánské »sanctum quid« — čímsi posvátným, a tím má být ušlechtilé mládeži každé doby. Připomínám to, abych jedním dechem odsoudil pouhé pohlavní a nedůstojné plazení se před ženou a nezdravý kult ženského těla.

Ani modlou není žena, ani zvířetem, ale člověkem a k tomu v nejednom slabší muže. A čím jménem je a zůstane muži čímsi posvátným? Jménem oněch posvátných ustanovení, jménem čistého štěstí rodinného, jménem svaté lásky mateřské, jménem vyšší výchovy lidské, jménem všelidského trvání vůbec. Toho všeho je žena dokonalým zosobněním. Úctu k ženě je třeba vštěpovati mužskému světu. Ženy a dívky, odívejte se, chovejte se tak, abyste onu posvátnou úctu zasloužily.

Jste sestrami Panny Marie, snažte se býti podobnými Panně přečisté! Mužský svět, jenž vzhlíží s posvátnou úctou k Madoně, bude s podobnou úctou hleděti i na její ctitelky a následovnice.

Vyhlašujeme boj za čistotu. Nevypovídáme tím však, jak by někdo myslel, boj ani ženě, ani lásce, ani rodině, ani životnímu štěstí. Naopak, vypovídá se všemu, čím hyne tisíce nešťastných žen na těle i na duši, čím pravá láska se zvrhá ve zvířecí choutky,

co rozvrací moderní rodiny, co stihá jako kletba neštěstím člověka, vzdělaného člověka naší doby.

Zachovati čistotu je opravdu zachovati se ženě, rodině a lásce, vyššímu lidskému štěstí. A to má být ideálem obzvláště naší mládeže.

III.

PROLOMENÉ HRÁZE.

»Moc ohně blahodárná jest, když dovede jej člověk vést, však hrozný jest ten nebes dar, když z pout se vymkne dravý žár a začne vlastní pochody syn volný matky přírody,« praví básník. A je tomu tak.

Kdo by pochyboval o blahodárné moci ohně, vody a jiných živlů, nutných k našemu životu a rozvoji? A kdo neviděl spousty, jež natropila v kraji povodeň, neb zhoubný požár v obci? Živelní síly nutno pevně držet v březích a mezích, tehdy jen jsou požehnáním.

Tak se to má i s živelní silou pudu pohlavního. Jakmile se vymkne z mezí, jež mravní řád ukládá, slepě pustoší kol sebe vše; nic mu není svato, nikdy se nenasytí. Čím dále od řečiště, tím víc se zvrhá, rozsévá bídu a budí odpor.

Proto je nutno stavět hráze, nepouštět oheň z pout. Běda, když je prolomí a zpřetrhá!

Smutný pohled otvírá nám nauka mravouky, nadepsaná:

DOKONANÉ PROTIPŘIROZENÉ HŘÍCHY PROTI CUDNOSTI.

To jsou následky pudu, jenž prolomil hráze. Skončí v nechutných a odporných zvrácenostech.

Hroznějších slov sotva si lze myslet, než tato tři, jež se stupňují a otvírají před námi nedozírnou

propast lidské bídy a zloby: — dokonané — proti-přirozené — hříchy. — Dokonané, tedy nejen zamýšlené, připravené, ale ve skutek uvedené — proti-přirozené: tedy ne něco obyčejného, k čemu přirozenost vede a vašeň strhuje, ale něco mimořádného a ponižujícího, co znamená nejen zneužití přírody, ale i zneuctění člověka; jsou to hříchy, t. j. atentát nejen na práva společnosti lidské, ale na práva samého Boha, Tvůrce přírody. Křesťan nezná horších slov a vůbec není ani hříchů proti cudnosti.

SODOMIE.

Jsou to především dva hříchy, jichž názvy napovídají podstatu činu: sodomie a bestialita. První je onou zvráceností, pro niž byla dle biblické zprávy ohněm a sírou zničena Sodoma a Gomorha, poněvadž téměř všichni obyvatelé ji páchali a to veřejně a bez studu. Nazývá se v Písmě ohavností a čítá se mezi hříchy o pomstu do nebe volající. »Křik o Sodomitech a Gomorhitech se rozmnožil a hříchy jejich nabyly velké tíže.« (Gen. 18, 20).

Činy toho druhu přičítají se přirozenému mravnímu řádu. Co je s to zničit člověka jako obraz Boží, jakožto nositele mravnosti, co ohrožuje trvání člověčenstva a království Božího, je proti přírodě a to je především

HOMOSEXUALITA.

Homosexualita* je název pro převrácené pohlavní tihnutí a cítění a je mnohdy spojena s chladem a odporem vůči druhému pohlaví. U žen se nazývá láskou lesbickou nebo sapphickou.** Mravní posouzení činu je jasné, těžší je však jeho vysvětlení. Podává je věda lékařská. Mluví o úchylnkách, variantech a o zrůdnostech od správného směru v pohlavním životě.

Převládá názor, že je v některých případech aspoň dle vlohy vrozená, tedy jakoby organická vada, jež ve vyšším stupni působí, že muž zženští a žena se pomužští, smýšlením, cítěním, zábavou, zaměstnáním, ba i částečným přetvořením tělesným. Všeobecně se má za to, že tento perversní sklon se projevuje a vypěstuje jednostranným, nepřiměřeným prostředím a rušivými vlivy duševními. Takoví lidé nejsou ideálně vyrovnaní, bývají nějak duševně úchylní, ať už výstředně nadání, zvláště pro umění, nebo zas duševně tupí. Pro tyto možno nalézti jakousi omluvu; nikoliv však pro ony pohlavní zhýralce a vyžilé prostopášníky, kteří jsouce přesyceni obyčejnými požitky, uchylují se k této

* Název pochází od maďarského lékaře Benkerta z r. 1869. Katolická mravověda má pro tuto zvrácenost, vlastně pro hříchy z ní plynoucí jméno: sodomia – sodomský hřích.

** Dle básnířky Sappho z ostrova Lesbos, jež žila v 7. stol. před Kristem.

perversitě. K nim druží se mravně zvrhlá individua, která jim slouží, z nich těží a všechny nestydatě vydírají. Zástupy řemeslných mužských prostitutů a vyděračů ve velkoměstech jsou nejhorší spodinou lidstva, na něž už nic neplatí, než trestní sankce se strany státu. A nelze jinak. Dejte zvůli zvrhlým pudům a budete mít popravy vrahů z vilnosti, kteří jdou až na hranici lidojedství.

Podobně se postupuje se vší přísností práva proti spustlíkům, kteří rafinovaně a vědomě dopouštějí se něčeho podobného vůči dětem.* Jsou-li duševně zatíženi, je třeba je internováním zneškodniti. Tyto perversity jsou nejen zjevem úpadkovým, ale i výstražným znamením pro národy a kultury. Předvečer jejich zkázy nadchází, jak tomu bylo ve starém Římě, o němž církevní spisovatel V. století (Jovinián) praví: »Sodomie se nezachvěla, když římská říše pod těžkými kroky barbarských národů se kácela.«

Vrozená perverse je řídká. Píše-li se leckde o dvou procentech, zahrnuje se v tom homosexualita nepravá, zaviněná a vypěstovaná. Schází tu však jakékoliv předpoklady pro statistiku.

Ovšem spravedlnost nám zbraňuje dívati se na všechny postižené tímto perversním sklonem jako na zvrhlíky. Jsou to mnohdy lidé nešťastní, kteří trpí nejedním způsobem, neboť jim hrozí trestní

* V tomto případě se ona zvrhlost nazývá pedofilie nebo paederastie.

zákon a pohrdání se strany lidí. Vrozená náklonnost těžko se dá usměrniti, ale dá se zvládnouti. Těmto především platí slova Písma: »Nepoddáš se zlé žádostivosti, ale budeš panovati nad ní.« (Gen. 4, 7). Nezbyvá jim nic jiného, než odhodlání k úplné zdrženlivosti, neboť manželství je ne učiní šťastnými a jest tu kromě toho nebezpečí pro potomstvo, které by bylo pravděpodobně touto vadou zatížené. Nelze tu mluvit o normálnosti, o oprávněnosti tak zv. třetího pohlaví. Perverse si nemůže činit nárok na zákonné oprávnění.

Nutnost někdy žádá, aby člověk své osobní štěstí a zdraví přinesl v oběť společnosti. I jiní se vzdali sexuálního života a velkodušně to nesou. Zdrženlivost je nemožna jen těm, kteří jsou k ní donuceni.

Správný názor vyjadřují slova muže, stíženého podobnými sklony, jenž prozrazuje svůj duševní stav: »Tolikrát už jsem se v pláči ptal, proč se rodí takoví lidé, jimž nemá být dopřáno žítí jako jiným, ba i těm nejposlednějším. Ale zajisté nic na světě není nadarmo, nic není pohozeno a neužitečno. Jen správnou cestou jít a s ní nesejít.«

BESTIALITA.

Nezkrocená vášně zneužívá všeho k svému ukojení, slov, obrazů, lidí i zvířat. Nejde-li tu jenom o dráždění, ale o opravdový styk, je nejtěžším a nej-

horším hříchem bestialita, na jejíž podstatu poukazuje už samo jméno. Zde nelze mluvit o nějakých úchylných sklonech sexuelních a proto znamená vždy zneuctění člověka. Snad se také přihází jen u lidí duševně zaostalých.

K vůli úplnosti zmiňujeme se o výjimečných chorobných zjevech, které se bohužel vyskytují za všech dob, když totiž se rozkoš vyvolává věcmi bez vztahu k pohlavnosti. Hle, propastné zjevy bezuzdného pudu:

SADISMUS, MASOCHISMUS.

Sadismus* je rafinovaná krutost perversních lidí na jiných páchaná, která jest jim zdrojem pohlavního vzrušení. Odtud sadistická radost, radost těžce vykoupená. Tak až se může zvrhnouti agresivnost mužská!

Někdy slyšíme o mučení, tlučení, bičování, píchání až k prolití krve za podobným účelem. Říkají tomu masochismus.** Prý sexuelní požitek ze zakoušeného příkoří. Pasivní styl zvrácené sexuality. Čeho není schopen zvrácený člověk! Čeho potře-

* Markýz Sade, jenž byl stížen touto perversí je jako by její prototyp.

** Jméno pochází od Sacher Masocha, jenž ve svých románech tyto perverse popisuje.

buje stále vydražďovaný a unavený nervový systém! Týká se to snad jen bezmezných orientálních vládců uprostřed otrokyň? Bohužel nikoli! Ono morální trýznění ve formě všelijakých výčitek a tyranisování mezi manželi není-liž neuvědomělý a zjemnělý masochismus nebo sadismus?

Kromě těchto výjimečných a zrůdných ubohostí lidských, od nichž slušní lidé s opovržením se odvracejí, nesou pečeť protipřirozenosti i jiné dokonané hříchy, které jsou dnešním pokolením takřka hýčkány. Jsou to dvě bolavé rány dnešní společnosti, z nichž jedna hlodá na kořeni dorostu a druhá pustoší základní buňku společnosti — rodinu. Není nám příjemno mluvit o těchto choulostivých věcech, jež se halí v šero samoty a intimity, ale nelze nám mlčeti, když tyto hříchy zrovna křičí z vybledlých tváří mladých starců a z ponurého ticha moderních rodin, kde není slyšeti radostného dětského smíchu. Jde také o záchranu národní společnosti a zachování Božího řádu, přírodou projeveného.

SAMOHANA.

Mrhání životní silou, jež samohanou nazýváme, převrací řád přírody, jež vyznačuje pudu jiné dráhy a cíle než jen úkoj a vlastní příjemnost, totiž udr-

žovat život v řádném manželství. Kdyby to bylo dovoleno, mnozí snad by se tím spokojili, aby se vyhnuli obtížím manželským. Ukojení na vlastním těle, přímo chtěné a vyvolané, je mravně nedovolené a zdraví škodlivé.

Tento samotářský hřích, jenž má dva mocné spojence: tajnost a snadnost, může ochromit celý mladý organismus, který potřebuje tolik síly k vzrůstu. Kde se ten hřích v mladém srdci zahnízdil, mizí radostná a bujará atmosféra mládí. Tento samotářský hřích děsí a znepokojuje mladou duši, že se malátně potácí a slabošsky klesá hloub a hloub. Zkáza těla i duše hrozí takovému mladému člověku. Mnoho poruch nervových a slabostí tělesných má zdroj v tomto hříšném návyku. Máj života spálil krutý mráz.

Následky u všech nejsou ani tak hrozné, ale to jen proto, že se zavčas vzpamatovali. Mohou však býti i daleko horši. U lože mladého muže, stíženého měknutím míchy a upoutaného na lože už po šest let, slyšel jsem toto smutné doznání: »Lékaři a rodiče hádají na různé příčiny, ale já vím, odkud to mám. Mohl bych ukázati ještě dnes ten strom, pod nímž mne onen zkažený kamarád naučil tomu hříchu, jemuž jsem zcela podlehl.« Přál si, aby jeho osud byl výstrahou jiným hochům. — Kéž se splní aspoň toto jeho přání!

Tím si, mladý příteli, nepomůžeš, povolíš-li zlému nutkání. Živ jen lvíče a bude stále sílit a vy-

máhat stále nových obětí. A že příroda vyžaduje takového občasného ukojení jako na př. hlad tělesný? Lichá výmluva! Věci sexuální nelze srovnávat s hladem. Hlad musí býti ukojen, kdežto příroda si pomůže sama, aniž mravní síla odolnosti je podlamována.

Kdo je v zajetí chtíčů, chápe se všeho na svoji omluvu. I věda lékařská jim musí přispěchat na pomoc. Ale v jakém smyslu? Lékaři prý tvrdí, že zdrželivost je nemožná a zdraví škodlivá.

Tvrditi, že zdrželivost škodí zdraví a vede k neurosám, je tolik jako zneužívati lékařské vědy. A jestli to někteří lékaři tvrdili a radili k volnému vyžití pohlavnímu, byli to především židé, kteří se zvláštní zálibou lékařské povolání vyhledávali.

I věda lékařská pokračuje. Náš současný sexuolog docent Dr. J. Hynie ve své poslední knize* podává dnešní názor vědy lékařské v této otázce: »Nelze tvrditi, že by u zdravých lidí pouhé opomíjení sexuálních záležitostí mělo nějaké škodlivé následky pro jejich zdraví v tom období, kdy jsou soustředěni na nějakou jinou činnost.« Vývoj jde tedy směrem křesťanské morálky k úplné čistotě. A prognosa lékaře odborníka zní: »Jako není hanbou ote-

* Kniha má název »Sexuální život a jeho nedostatky«. Mnohá hlediska blíží se ku křesťanskému stanovisku, ale od křesťanství kniha zcela odezírá. Což náboženství není fakt tak pronikavý a zbraně, jež křesťanství v boji za čistotu podává, nejsou tak osvědčené, aby s nimi i lékař-vědec mohl počítati a jich využíti?

vřenež prohlašovat, že muž je abstinent a nekuřák, snad také přijde doba, kdy bude možno veřejně prohlašovat svou abstinenci v pohlavním ohledu». (Sexuální život. Str. 158.) Tato slova našeho sexuologa znamenají bez odporu pokrok a kdo z mladých by chtěl být zaostalým zpátečníkem?

Jsi ideální, mladý příteli, a chceš být pánem ve vlastním domě, ale na cestě mravního pokroku vytrváš jen za dvou předpokladů. První ti už poradil náš lékař, totiž, soustředíš-li se na nějakou vážnou práci a druhý ti předpisuje tvůj duchovní lékař: »Žij z víry!«

Obojí je nutné. Lench pokouší Pána Boha a je pokoušen mnoha ďábly. Ale to je málo. Vážnou práci a ustavičným zaměstnáváním se uvaruješ pouze mnoha pokušení. Ale jen s Boží pomocí posílíš vůli a ovládneš svou žádostivost.

Ber to doopravdy s náboženským životem! Upřímně se zpovídej, vroucně a často přijímej! Eucharistie je chléb silných a víno, jež plodí panny. Marii, své nebeské matce dávej pod ochranu svou ctnost! Zajdi si, milý příteli, ráno nebo v podvečer do kostela a zahleď se na obraz Panny Neposkvrněné! Dětinná úcta a láska, jež se snad probudí v tvém srdci k Matce krásného milování, je kromě svátostí nejmocnější oporou proti láskám nízkým.

Pokušení znovu dolehnou, musíš dále bojovat, ale bude to boj vítězný. Jen nemalomyslně, ať se stane cokoliv. S pokleslostí mysli nastává recidiva,

Slabošská zoufalost je nejhorším nepřítelem. Vytrvat! Demoralisované vojsko nesnese mocného náporu a poroba je jeho údělem. Bojuj statečně, s důvěrou a zůstaneš vítězem!

ZNEUŽÍVÁNÍ MANŽELSTVÍ.

Promluvme konečně důvěrné slovíčko i manželům! Zapadla za nimi brána manželského života a nikdo nemá za ni zvědavě nahlížet. Manželství však je instituce, od níž společnost jak duchovní, tak světská právem mnoho očekává. Manželství není jen uzákoněním rozkoše, ale znamená především úkol a zodpovědnost. Dítě není jen přívažkem slastí manželských, nýbrž jejich cílem. Manželství se má užívat, nikoli však zneužívat. Je svatyní, kde sexuální život má své oprávnění, ale musí se dít způsobem zřízeným, jenž je usměrněn k prvnímu jeho účelu. Manžele zavazuje to, co se nazývá poctivostí lože manželského. Kdo by jen požitek vyhledával a zásadně vylučoval následky, dopouštěl by se hříchu a to hříchu protipřirozeného. Papežská encyklika Pia XI. o manželství výslovně to zdůrazňuje: »Poněvadž úkon manželský svou přirozenou povahou je určen k plození potomstva, tedy ti, kdož jej této jeho působivé síly v samém konu zbavují, jednají proti přírodě a páší něco, co je hanebné a samo o sobě nemravné.«

Tím je odsouzena ona prakse, která je známa pod jménem novomalthusianismus,* jsou odsouzeny ony praktiky, které i na našem venkově se tak zhoubně šíří volným nabízením antikoncepčních prostředků i ženám, je odsouzeno ono sobecké smýšlení tolika rodin, které způsobem nedovoleným vede k omezování počtů nových členů rodiny a národa. A náměstek Kristův má právo až sem zasahovat, neboť není ničeho, co by nebylo Bohu podřízeno, nejméně pak oblast tvůrčí plodivé síly; jeho povinností pak jest poukázati na nebezpečí, hrozící společnosti a národu, jenž nemá vůli k životu.

Zneužívání manželství! Toto zlo je tak rozšířené, předsudky jsou tak četné, a nebezpečí hrozící národu tak akutní, že nelze to vše odbyti několika slovy. Proto věnujeme tomuto zvilému problému ke konci zvláštní kapitolu. (Viz poslední stať: Svátost plodnosti.)

Nerozum, ba zvrhlost je vše protipřirozené, zvláště v ohledu mravním. Jen život ve shodě s přírodou, s naší rozumnou lidskou přirozeností vede k pokoji svědomí a zajistí lidské společnosti a národu šťastnou budoucnost.

* Jméno se odvozuje od proslulého anglického národohospodáře Roberta Malthuse, jenž v knize, vydané r. 1803 hájil svou teorii o hrozícím přelidnění země a o nutnosti pohlavní zdrženlivosti. Pozdější novomalthusianismus je jen zrůda oné theorie, neboť má na zřeteli jen egoistické zájmy a doporučuje užívání preventivních prostředků v manželském obcování.

IV.

LILIE MEZI TRNÍM.

Jako mohutný veletok, valící vzedmuté své vlny, je pud pohlavní, celé lidstvo se jím napájí. Jako zářivý oheň jest ona životodárná síla, kterou si lidstvo svítí na cestách za cíli nejvyššími. Ale od kdy si mohou děti beztrestně hrát s ohněm? Ale jak je možno připustiti, aby vzedmutý veletok hnál se ulicemi a městy bez hrází a mezí? Kdo si s ohněm zahrává, popálí se! Kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm. Kdo nepamatuje na hráze, může být překvapen vše pustošící povodní.

Je hříchem povoliti vášni nečisté a důsledně nelze dovoliti ani to, co uvádí v nebezpečí toho hříchu. Neopatrné zacházení s ohněm může způsobiti strašný požár.

Stať o dokonaných vnitřních hříších doplňuje tato kapitola

o našem postoji vůči nim,
o nebezpečích čistoty.

Jsou to vnější hříchy. Ani ne snad hříchy, jen kony, obsahující nebezpečí hříchu, tedy jen za určitých předpokladů hříchy. Tyto kony jsou tak četné a okolnosti, jež nutno vzít v úvahu, jsou tak rozmanité. Proto je tato kapitola tak dlouhá, ale i praktická a zajímavá. Každý tam něco najde pro sebe, muži i ženy, mladí i rodiče. Které to hlavně jsou ony svody a klamy?

Kluzká četba, neslušné řeči, neopatrné pohledy na obnažená těla nebo obrazy a konečně doteky

mohou podnítiti smyslná hnutí, od nichž už je jen krůček k dokonaným hříchům proti cudnosti. Jsou to samy v sobě kony indiferentní, ale nebezpečné, neboť k hříchu vedou a jemu slouží. Jejich hříšnost se posuzuje dle nebezpečí jež skrývají, což může býti různé u různých osob a za různých okolností. Proto je nutno pojednati o těchto nebezpečných konech jednotlivě. Nejčastějším z nich je četba.

ČETBA.

Vysoké procento četby vůbec a zvláště naší krásné literatury je prosáknuto erotismem, někdy tou nejnižší erotikou pohlavní, kde žena je jen předmět nízkých chtíčů a láska nic víc, než zvířecí pud. Mnohé tiskoviny jsou vypočtené jen na dráždění nižších pudů. Co vše mají na svědomí takoví nezodpovědní romanopisci, ziskuchtiví nakladatelé a nemravní umělci! Ba možno mluviti o organisovaném tažení některých nakladatelů a divadel proti mravnosti vůbec. Četba takových tiskovin se nedá ničím ospravedlnit a je těžkým hříchem. Lehce hřeší ten, kdo ze zvědavosti prohlíží lékařské a anatomické knihy. Opravdový zájem a touha po poučení, věku přiměřeném, není zvědavostí hříšnou, ale oprávněnou. Zajisté i profesor a student, jimž povolání ukládá podobné studium, mají k tomu dostatečný důvod. Totéž

platí na př. o sazeči, jenž hledá chléb a nikoliv vášeň.

Není-li možno mluvit o nutnosti a skutečné potřebě, směrnicí svědomí pro četbu jsou její účinky v duši. Četba, která vyvolává nebezpečná hnutí a nižší myšlenky, je špatná. Mějte proto, mladí přátelé, tolik síly a odložte onu knihu! Víc vám prospěje, nedovíte-li se, o čem jedná dál a jak to skončí, než kdyby měla poskvřniti vaši duši.

»Raději bych vás viděl, abyste neuměli čísti, než abych vás viděl čísti knihy, škodlivé čistotě mravů!« Tuto větu pronesl už pohan Quintilian ve starém Římě. Buďte vybíraví v četbě! Vezmete-li knihu do ruky, svěřujete spisovateli kormidlo své duše. I rodiče mají povinnost bdíti nad četbou svých dětí a dobře činí, když občas prohlédnou zásuvky školáků, neskryvá-li se tam nějaké zapovězené ovoce, půjčené zkaženými spolužáky.

Jen jedno místo je pro špatné knihy a tiskoviny pochybné ceny a to je ohniště. Očistný oheň zničí všechny ty nebezpečné bacily. Říká-li někdo, že je dobře čísti všechno a vybrati si pak to dobré, toho se otažte, zda také požívá všechny houby a přidrží se pak jen těch dobrých, jedlých.

Proti organisovanému tažení některých nakladatelství proti mravnosti organisujme křížové tažení za mravnost a čistotu. Nekoupit žádný takový brak, nevzít ani do ruky žádnou skrytou pornografii, ani haléře za časopisy a tiskoviny hovějící

nižším vášním, ať pocházejí z kterékoliv tiskárny! Takový všeobecný bojkot lidí lépe smýšlejících by jistě zatlačil vilnou četbu do podzemí.

A byt' se ony romány a módní časopisy vemlouvaly ve vaši přízeň sebe lákavěji! Všimněte si jen těch románů pod čarou, jež vaše dcerka zrovna hltá. Než jeden ukončí, kolik je tam rozluk a rozvodů. Za nějaký čas bude umět v tom bezvadně chodit, jako ty několikrát rozvedené hrdinky, jenom že ve skutečnosti to nebude tak krásné. Nemůže zůstat dlouho cudnou, když se dívá na necudné obrázky a takové věci čte.

Máme dnes, bohudíky, dosti časopisů křesťanských. A jestli se nevyrovnají oněm úpravou a lácí, tedy jen proto, že vy je neberete a nepodporujete. Oč jsou chudší a co jim schází, to je ona pikanterie, jed, za který tam ti ještě platí. Dělejme veřejné mínění pro dobrý křesťanský tisk. Šíření dobrého tisku je dnes hlavní apoštolát a jednou z mocných opor mravnosti a cudnosti.

ŘEČI A PŮPĚVKY.

Co se čte, na to se myslí a o tom se mluví. Slovo, řeč je dar, který nám uštědřila Boží dobrota; je jiskra Boží, rozněcující v nás oheň lásky. Bůh k nám mluvil, ale i had v ráji promluvil a svedl prarodiče k hříchu, jenž uvalil nás do mnohých béd.

Slovo, jež vede k hříchu, je slovo ďábelské. Řeči, popěvky, vyplývající z vášně nečisté, jsou hříšné. Kdo takovou řečí chce podněcovati smyslnost, hřeší těžce, jak ten, který to mluví, tak i ten, kdo to poslouchá. Jen ze žertu, z lehkovážnosti opakovati pikanterie, je hřích lehký. Kdo nerad poslouchá dvojsmyslné žerty, nehřeší, zvláště projeví-li nějakým způsobem svůj nesouhlas. Vážný rozhovor o fyziologických funkcích za účelem poučení neobsahuje nic zlého. Poněvadž tu rozhoduje nebezpečí a zlo, jež může mít za následek, jinak nutno posuzovati řeči před publikem starých vysloužilců, jinak řeči před lidmi jemnocitnými, a nejpřísněji ovšem před nevinnými dětmi, které sám Bůh chrání strašnými hrozbami. »Kdo by však pohoršil jednoho z maličkých těchto, kteří ve mne věří, tomu bylo by lépe, aby žernov osličí zavěšen byl na hrdlo jeho a on pohroužen byl do hlubokosti mořské.« (Mt. 18, 6.) Proto netrpme pustých řečí, jež zlehčují Božské instituce a šíří náказu nemravnosti, a ona individua vykažme do pravých mezí! Nízkou úroveň prozrazuje, kdo lehkovážně mluví a vtipkuje o tak posvátných úkolech jako je otcovství a mateřství.

Starý pán vzpomínal na své mládí a s milým úsměvem vyprávěl: »Šel jsem jednou jako student se svým kolegou na procházku za město. Tu společník začal necudně mluvit. Když si nedal říci po dobrém, strčil jsem do něho v svatém rozhořčení

tak, že padl do příkopu. Dál jsem se o něho nestaral. A ku podivu! Už jsem měl od té doby revmatismus v celém těle, jenom ne v oné ruce, která tehdy onoho spustlíka do příkopu strčila.«

Hle, dobrý, osvědčený recept, jak si zachráníte před revmatismem nejen ruku, ale celou duši.

Slušný člověk nevtipkuje ani o náboženství, ani o věcech pohlavních, jež tak úzce s náboženstvím souvisejí.

POHLEDY.

Největší počet obrazů, jež mysl plní představami a srdce pocity, vstupuje do duše branou smyslu zrakového. Proto pohledy znamenají velké nebezpečí cudnosti a mohou býti těžce hříšné. Vzpomeňme jen, jak Kristus Pán posoudil toho, kdo by pohlédl na ženu žádostivě... Při pohledech rozhoduje úmysl diváka a okolnosti. Tak lékaři, ošetřovatelé, chůvy a pod., jimž nutnost ukládá hleděti i na obnažená cizí těla, jsou bez viny, nikoliv však ti, které by k tomu vedla všetečnost. Pohled na obnaženou osobu druhého pohlaví znamená skoro vždy pro normálního člověka nebezpečí, ne tak na tělo vlastní; k hříchu bylo by třeba v tomto případě vnitřní nezřízenosti.

Poněvadž i zobrazené nahotiny podněcují smyslnost, křesťan na ně nehledí a tím méně je vystavuje. Vstoupíme-li někam do bytu, obrazy na stě-

nách ihned nám prozradí, jaký duch tam vládne. Umělecké provedení mírní sice dráždivost, ale neodnímá jí zcela. Krásno nesmí urážet dobro. Etika je nad estetiku. Takové obrazy a sochy mají se uschovati pouze pro odborníky, kteří v nich obdivují uměleckou stránku.

Co uráží mravnost a slušného člověka se nešetrně dotýká, nemá býti v bytě vystavováno, byť v tom domácí pán viděl nevím jakou uměleckou krásu. Jest to také smutné vysvědčení pro ženu, která má více citu pro to, co je slušné, nedokáže-li ony nahotiny uskladnit v domácím museu. Buď na to nedbá anebo nestačí. Smutné v obojím případě.

Pro umělce neplatí jiná morálka než pro ostatní věřící, ale připouští se, že umělecký úkol vyžaduje studium lidského těla. Umělci pak a jejich živé modely mají posouditi, co nutnost velí a stud dovolí. Horlivější zbožnost jest jedinou ochranou, aby duše nevzala úhony.

S největší rozhodností však nutno odsouditi ony směry v moderním životě, jež ubíjejí stud, největší to ochranu mravnosti — ať už se jim říká nudismus, jenž se nahoty neštítí nebo exhibicionismus, jenž ji staví přímo na odív. Co bude z dětí, jež chodí bez šatů? Jak hluboko jsme poklesli, svědčí smutný zjev z koupališť a řek, odkud se muži i ženy odvažují v koupacím úboru mezi civilisovaný svět!

A co říci o ženách a dívkách, jež už nepálí, že jsou pastvou vilných pohledů? Pel ženské stydli-

vosti je úplně ubit. A jak se říká správně dívkám bez studu? Jen jim to řekněte, snad mají aspoň trochu cti v těle. Za toho, kdo se nestydí, musíme se stydět my.

Stud, jenž nutká člověka, aby pečoval o svou osobní důstojnost, ukládá i v intimním kruhu rodinném úctu před duší i tělem člověka také nejblíže stojícího. Proto nelze schvalovati ani tak zv. rodinné lázně. Hlásaný návrat k přírodě, jak jej propaguje kult nahoty, je ve skutečnosti návrat k primitivním formám života, obvyklým jen v pralese.

STUD A ŠAT.

V pojednání o mravnosti nelze dosti zdůrazniti, význam studu. Tyto dva pojmy jsou nerozlučně spiaty. Ba výchova k čistotě je výchova k stydlivosti. Stud je nutnou hrází čistoty, tlumí nezkrocený pud. Podobně mluví lékaři, sexuologové: * »Stud patří k sexualitě jako její intergrující část.« Bez něho by se sexuální síly zvrhly a vyšly by na marné.

Stud je nutno chránit a pěstit. Je možno dokonce jej i ubít. Hlasatelé volného užívání volili tuto cestu. Aby podvrátili mravnost, šířili heslo: »Stydět se je nemoderní.« Tím chtěli zasadit ránu mrav-

* Dr. J. Hynie, 1. c. str. 80.

nosti vůbec. A masy, tyranisované módními hesly, počaly se odhalovat a šat odkládat. Se šatem svlékli i stud a ztráceli cit pro mravnost vůbec.

Je smutné, když nezodpovědný jedinec takto ubíjí stud a podkopává mravnost, ale daleko smutnější je, když vychovatelé, jimž svěřen je květ národa, takto beztrestně řádí. Co říci o profesorce, která nutí žákyně, zbavené ženských šatů, choditi na cvičiště kol učeben, z nichž vyhlíží mužská studentská mládež a pustě pokřikuje. Slušnější dívky to uráží, do duše se stydí, ale musejí poslechnout; a paní profesorce to vše činí potěšení.

Smutné, byť ojedinělé případy! Kdo záměrně ubíjí mravní stud, otvírá dokořán brány nemravnosti. Běda světu pro pohoršení...

Nemravná móda jde dvojím směrem: K redukování šatu na nejmenší míru v rámci pohlaví a k šetření rozdílu mezi pohlavím vůbec. Ubohé ženy, které by byly rády muži a proto oblékají mužský šat. Zvláštní záliba dam! Nošení kratičkových kalhot do veřejných místností a po ulicích. Zapomínají, že kde horolezecký úbor není účelný, není ani vkusný. Je to hnusný pohled v lázních, letoviscích, rekreačních táborech, při sportech a hrách na ženy a dívky chlapsky oděné. Zvrhlé dílo Boží, monstrum přírody. Taková smutná představa se mně při podobném pohledu vybaví v mysli. Jako příroda vytvořila dvě různá pohlaví, tak má být zachována i uniforma pohlaví, zvláštní šat. Tento

rozdíl je k účelům pohlavním nutný, neboť s tím souvisí i vzájemná přitažlivost. Tato je také podmíněna zahalováním nahoty. Jen tajemné láká a přitahuje.

Netřeba se zas obávati, že by jmenované výstřelky se staly někdy všeobecnými, neboť jsou nepřáteli toho, čeho se ženský svět nikdy nevzdá, a to je touha po kráse a potřeba úcty. Ženy šatem zakrývají nejen své přednosti, ale i své nedostatky. Žena v koupacím úboru mezi civilisovaným světem nevzbuzuje úctu, ale jen snad nižší tužby. Snižuje se na samici. Tyto výstřední choutky dnešního ženského světa jsou pouhou sensacechtivostí. Vskutku jen sensace? Ne, jsou i pohoršením, které si nedá slušný svět líbit.

Vskutku lépe smýšlející ženy a dívky se stydí za výstřelky dnešní módy a trpce ji pocítují jako ponížení ženského pohlaví vůbec. Od žen samých vyšlo ono obrodné hnutí, které se šíří ve formě »příslibu křesťanské mravnosti žen a dívek.«* Tam se praví: »Slavnostně příslibuji Bohu a Jeho nejčistší Matce, že vždycky a všude, na každém místě a za každých okolností, budu se odívati, jak se sluší na vznešenou důstojnost mé duše, která je vykoupena Kristovou Krví a posvěcena svátostným Jeho tělem. Se svatou rozhodností zavrhuji

* Text příslibu vyšel letos nákladem Apoštolátu III. ř. svatého Františka v Hradci Králové, Příkopy 548.

a odmítám směšnou, neslušnou a necudnou módu šatů hluboce vystřižených, bez rukávů, příliš krátkých, vyzývavě průsvitných, výstředně přiléhavých a vůbec takových, jež mně nebo jiným by mohly býti příležitostí ke hříchu. Slibuji, že jako křesťanka za každou cenu důsledně chci si vydobýti pravé úcty a obdivu nesmrtelnou krásou ctností své duše, nikoliv neslušným ukazováním svého těla, které zemře a v prach se navrátí...«

Toto je zajisté řeč, kterou přijme za svou velká většina i českých žen.

Přesné směrnice ve sporných otázkách ženské módy jsou jasně vysloveny v instrukci posvátné kongregace koncilu z r. 1930:*

a) Šat, zvláště dívčí, musí sahati pod kolena, po lokty, zakrýváti prsa a záda, tělo nesmí při oblečení prosvítati a šat nesmí býti nepřirozeně těsný. Tělocvičného úboru mohou dívky užívatí pouze v tělocvičnách a nesmí v něm vystupovati na veřejnost.

b) Společné koupání, hry, slunění, sport, skauting a pod. hochů a dívek jest naprosto nepřípustné.

Móda, šat je zrcadlem duše. Na první pohled je patrné, co v té dívce jest, zda ušlechtilost, cudnost a krása, anebo jen sensacechtivost. Slušná křesťan-

* Citováno dle Ordinariatního listu diecése Královéhradecké r. 1940, č. 6.

ská dívka se dovede i dle nejnovější módy elegantně obléci, aniž by si zadala neb někoho pohoršila.

DOTEKY.

Největším nebezpečím cudnosti jsou doteky, poněvadž znamenají největší sblížení s neslušným předmětem. Proto se také přísněji posuzují. Poněvadž se však přímo nepříčí cudnosti, ospravedlňuje je opravdová potřeba neb jiný závažný důvod. Ošetření těla a zřízená péče o zdraví hříchem není, byť i třebaš tím náhodou povstalo tělesné hnutí.

A co praví křesťanská morálka o projevech lásky, jakým je na př. polibek a objetí? Tu platí zásada: jaká láska, takový polibek. Dovolená láska, dovolený polibek, nečistá láska, nečistý polibek. Taková dovolená láska je zajisté mezi snoubenci; jinak však je nutno dbáti velké zdrželivosti i v těchto projevech náklonnosti. Čistá dívka je hrdá a dá políbení jen tomu, komu jednou dle vůle Boží bude moci dáti vše. Lehkomyšlnost mládí zachází tu příliš daleko. Polibkem snadno přeskočí z vášnivého těla elektrická jiskra a zapaluje. Hranicí těžkého hříchu je tělesné vzrušení, jež sblížení toho druhu vyvolává.

Mladým lidem a ještě více rodičům musíme tu promluvit slovíčko o známostech. Známosti mu-

sejí předcházet manželství; při zábavách a při tanci se známosti navazují. Tu láska k čistotě a vnitřní sebevláda je jedinou ochranou ctnosti. Rodiče pak a všichni, jimž je mládež svěřena, nesou velkou odpovědnost. Nechtě pamatují, že střeženého Pán Bůh střeží. Nedbalost rodičů, kteří shovívavým úsměvem přezírají nebezpečné známosti svých dětí, se vymstí. »Vím, jak jsem si svou dceru vychovala« — tak mluvit a nechat dětem úplnou volnost, je opovážlivé spoléhání.

»Muž a žena, oheň a pleva«, dí sv. Jeroným — »a ďábel neustává ze zadu dmýchat, aby se vzňala.« Dáblova hodina je hodina temnoty. Někdo však je mocnější než ďábel. Opravdová zbožnost vypěstuje nejednou z čisté dívky lilii a anděla strážce i pro jejího hochy a snoubence.

TANEC A ALKOHOL.

Mládež ráda tančí, zvláště dívky milují tanec pro tanec. Nikdo jim v tom nebrání. Tanec je jako by náznak života lásky a předvoj manželství. Tvrdí se, že shoda při tanci je dobrým znamením shody v temperamentu a cítění i v budoucím manželství, ale... Dívky nechtě nezapomínají na doprovod svých maminek, nebo těch, kdož jejich místo zastávají a nechtě znají pravou míru. Nejedna už protančila svou čest i duši.

Tanec je zatěžkávací zkouškou. Jak snadno se může stát zdrojem pohlavního podráždění. K tomu různá individua tance zneužívají. Byla přetřásána otázka o přípustnosti moderních tanců se stanoviska křesťanské morálky. Mně se však zdá, že otázka je falešně postavena. Nezáleží tak na tancích — každý může být nebezpečný — jako spíše na tančících, jak tančí a jak se při tom chovají.

Při tanečních zábavách se obyčejně pije. Krev, beztak už tancem uvedena do varu, stoupá do hlavy a v této nepřičetnosti se snadno zlomí odpor bouřícího se svědomí nad ztrátou perly nevinnosti. Alkohol je branou k hříchu. Abstinentská mládež má o jednoho nebezpečného nepřítele méně.

Popíjí-li nejen tanečník, ale i tanečnice, jest to smutná podívaná. Dábel triumfuje, anděl pláče, pláče nad nalomeným květem nevinnosti.

BIOGRAFY.

Biograf hraje dnes důležitou úlohu jakožto zábavní a osvěžující činitel zvláště pro přepracované a znervosnělé měšťáky. Film zatlačuje dnes do pozadí i divadlo a koncerty. A vskutku nelze filmu upřít velký mravně-výchovný význam.

Nesmíme si však zatajovati i velké nebezpečí, jež biografy skrývají. V duších stálých návštěvníků biografů rozhostí se ponenáhlu chorobné, nervosní

a horečné ovzduší sensačnosti a smyslnosti. Filmové umění, dynamicky příliš vyhrocené, závratné tempo děje znamená velké nebezpečí zvláště pro mládež, která potřebuje ve svém poznenáhlem dospívání spíše klidného ovzduší rodinného života než přemrštěné horečnosti kinových sensací. Moudří rodiče berou děti i na povznášející filmy nejvýš třikrát až pětkrát do roka.

Nebezpečí biografu ještě vzrůstá od té doby, kdy filmové umění bylo podrobena obchodním zájmům výrobců. Když to nese hmotný zisk, hoví se i nejnižším pudům lidským. Tak se stalo kino jedním z nejnebezpečnějších demoralisujících činitelů vůbec. Bohužel nejednou je biograf školou nemravnosti. Úřady, ale i rodiče a vychovatelé nesou tu velkou zodpovědnost. Veřejné úřady pečují jen o nezralé mládí. Zralým pak to nedovoluje jejich křesťanské svědomí. Co rozněcuje vášně a převrací správné zásady, je pro každého nebezpečné a hříšné. Toho druhu jsou na př. kusy, kde se hrdinové líčí tak, že přízeň obecnstva je na straně nevěrného muže a klamající manželky.

Křesťan nechodí bez výběru na všechny filmy; dobrým vodítkem jest mu filmová hlídka v náboženských časopisech. Vášně biografu je v mnohém ohledu nezdravá.

WEEKEND.

Hlásaný návrat k přírodě nesmí znamenati únik ze spořádaného a slušného života k nevázanosti prvotního člověka a k divokému soužití trampských dvojic. Tento smutný zjev kol našich měst měl by býti předmětem nejbedlivější pozornosti úřadů. Co se na jedné straně získá, toho se na druhé straně trpce želí zdivočením valné části dnešní mládeže.

Ven z dusných místností a měst po celotýdenní lopotě do volné přírody — je nové a jistě v zásadě zdravé heslo. Tato volnost však nejednou klestí cestu zvůli. Svoboda a nevázanost není totéž. Weekend pro mnohé mladé lidi znamená zkázu duše, když nedbají opatrnosti, kterou ukládá křesťanský mrav. Velkou zodpovědnost uvalují na sebe rodiče, když dovolují svým odrůstajícím synům ano i dcerám táhnouti s tramskou partou na noc, neznámo kam.

SMYSLNÁ HNUTÍ.

I když se člověk bedlivě varuje všeliké příležitosti, přece někdy hnutí tělesná bezděky povstanou. Tu je třeba zachovati klid a zaměstnati mysl jinými věcmi. Pokušením se pohrdá, to je první pravidlo. Úkon lásky k Bohu a obnovené předsevzetí nehřešiti je s to uhasiti sebe větší oheň tělesnosti. Lik-

navost v tomto boji, jakési zahrávání si s pokušením bylo by hříchem lehkým.

Těžko je zajisté žítí v těle netělesně. Žádný boj není těžší a nebezpečnější než válka s vlastním tělem. Pán Bůh však nemožné věci neporoučí. Věř sv. Augustinovi, jenž praví: »Příkazem svým Bůh tě vyzývá, abys činil, co můžeš, a prosil o to, co nemůžeš, sám pak pomáhá, abys mohl.«

ZBRANĚ.

V těchto bojích jen ty nejsilnější prostředky jsou dost silné. A katolíci je znají. Víra jim je podává. Víra jako jasné přesvědčení a silná vůle. »Nevíte-liž,« — volá svatý Pavel — »že těla vaše jsou údy Kristovými aneb nevíte-li, že tělo vaše je chrámem Ducha svatého?« (I. Kor. 6, 15.)

Vychovatel Pestalozzi záviděl katolické mládeži, že se může zpovídat. Ve zkušeném zpovědníku nalezne každý platného vůdce. Eucharistie, časté svaté přijímání je nejsilnější a tolikrát osvědčenou zbraní v bojích za čistotu. Sílí a zoceluje duši. Jen silná, zdravá sebevědomá duše rozhoduje o vítězstvích.

Mládež potřebuje ideálu, touží po radosti a lásce. Proti ideálu postavme ideál, proti radosti radost a proti lásce lásku. Je pravý ideál, čistá radost a vyšší láska. Čistý nebude o nic chudší. Přemáhá lásku

nižší láskou vyšší. Čistota je vyšší láska: Čistota je krása, je síla, přináší pravou radost.

Květ bělostné lilie, jež povznáší na štíhlém stvolu vysoko k nebi svůj kalich, uchvátí každého svou vůní a krásou. Tak každá čistá duše, která je si vědoma své křesťanské důstojnosti, je nádherným květem lilie, plným krásy a vůně cudnosti. Na ní se zálibou spočine nejen oko lidské, ale i oko Boží.

Tato lilie roste však jen mezi trnům, vyžaduje odříkání. To je ono Epiktetovo heslo: abstine — sustine: zdrž se — podstup. A nyní už víme, čeho se zdržeti a co máme podstoupiti. Zdržeti se pochybné četby, kluzkých řečí, vilných pohledů, nebezpečných doteků, špatných filmů... Podstup boj sám se sebou, chop se zbraní, jež ti víra podává a to s důvěrou a pokorou. Nedůvěřuj sobě, ale spolehni se na Boha! Buď pokorný!

Pokora je panictví ducha a čistota je pokorou těla. Tajemství svatých, těchto hrdinů, kteří pohrdli světem a dobyli nebe, je pokora.

NÁŠ ÚKOL.

Přeš všechny pády, poklesky a hříchy mravní čistota musí zůstat zářným ideálem. Vítězství hmoty nad duchem musíme pocítovat za ponížení a převrácení všeho řádu. Nejhorším zlem jsou falešné zásady, když si člověk činí právo na hřích. Může to

být slabost, poklesek, zneužití, ale nikdy ne právo. Nikdo nemá práva hřešiti; to je převrácení hodnot a takové převrácení hodnot nesmí veřejnost trpět. Společnost má povinnost bdíti nad veřejnou mravností, neboť zákon pohlavní je pro společnost tím, čím je pro jedince zákon sebezachování. Je třeba zas rozpínající se neřest zatlačit do podzemí, do temnot, nazvat každou nestydatost pravým jménem, netrpět veřejné pohoršení a šetřit osvědčených hrází křesťanského mravu, a to všude v rodinách, v obci, venku — všude! Nejde tu o nic menšího, než je mravní zdraví a budoucnost jednotlivců a národa.

*

Na nejpyšnějším, nikdy nepřitelem nedobytém hradě moravském, na Pernštýně, je nápis: »Aeternus, quia purus — věčný, protože čistý.« Ano, jen čistý je věčný. — Chceme-li založiti sobě i milovanému národu nedobytný hrad pro věky, mějme odvahu k mravní čistotě!

V.

SVÁTOST PLODNOSTI.

Manželství je svou podstatou smlouva, kterou lze takto vyjádřiti: Řádné spojení muže a ženy za účelem plození dětí.

Je to však zvláštní smlouva, v níž není možno si činiti zvláštních výhrad. Souhrn práv a břemen je tu diktován právem přirozeným a pozitivním. Manželství je jedinečná smlouva, neb je pro křesťany zároveň svátostí, jíž se řádné spojení muže a ženy posvěcuje.

Manželství je tedy svátost plodnosti. Plození a výchova dětí jsou tu posvěčeny. Sám Bůh Tvůrce z hloubi věků manžele spojuje a činí je účastnými svého otcovství. Manželství má nesmírný význam, neboť má dáti vlasti občany a nebi svaté.

A co by bylo lze očekávati od křesťanských manželů? Jaký obraz by měla skýtati řádná rodina? Zajiště by mělo býti samozřejmým, že koruna ze synů a vnuků bude obklopovat rodiče, jak tomu bylo v rodinách starozákonních patriarchů! Tím získají si mnoho zásluh před Bohem a společností a požehnání nebes je provází. Takový utěšený obraz skýtá zdravá rodina. Dnes však bohužel zachvátila rodinu morová rána.

MOROVÁ RÁNA.

Velkou svátost plodnosti postihla neplodnost zaviněná a úmyslná. Sám člověk si tuto ránu přivodil. Boží řád se převrací na ruby. Tam, kde měl

být zdroj života, je truchlivá poušť. Strach z dětí připadl na manžele, posvěcené k plození dítek. A je to nákaza značně rozšířená; řadí hůře než morová epidemie minulých věků. Je možno věru mluvit o světové tragedii prázdných kolébek. Smršť úmyslné neplodnosti se svými odpornými antikoncepčními prostředky, jež brání početí, pustoší s malými výkyvy v celém světě. To vše zarmucuje početné lidi.

Přeháníme snad? Poohlédněte se kolem sebe, přemýšlejte, a jistě nám dáte za pravdu. Rodiny, obdařené četnými dítkami jsou bílou vránou. Za to je množství manželství bezdětných: V Čechách 14%, na Moravě 13%.* Ještě více je rodin s jedním dítětem nebo s dvěma dětmi. Snad už jen výjimkou jsou rodiny početné.

Jedináček! »Dělají to všichni,« tak se ospravedlňují. Je to nadsázka, ale ukazuje na rozsah zla. Kolikrát chladnokrevně snoubenci ujednávají mezi sebou to, co nepokrytě vysloveno zní takto: »Budeme pronásledovat každý projev klíčícího života, zničíme u kořene prokleté zárodky, které by nám zabránily užívat a vyžít se dle libosti.«

Myrtový věneček nevěsty označuje často zahájení smilství. Smilství úředně schválené, to je moderní manželství. Uzákonění rokoše!

* Viz pastýřský list našich biskupů o manželství a rodině z r. 1938.

Někdy jen jeden jest tak zvrhlý. »Ona už není tak hloupá, aby do toho znovu přišla, dovede se chránit před početím pečlivěji než před ďáblem,« stěžuje si zklamáný manžel v románě Puklý chrám, v němž Fr. Křelina ostře kritizuje současný život. Puklý chrám — puklý život.

Rána, jež stihla dnešní rodinu, stala se hnisavým vředem. Jedna žena šeptá druhé: »Víš, my to děláme tak...« Tento novodobý mor ochromuje rodinný život a uvádí ve vážné nebezpečí lidskou společnost a zejména náš národ.

To co se děje, je zvrácenost a zrůdnost. Raději pejska chtějí mít než dítě. Tak se soudí v nejedné, společensky výše postavené rodině. Až by se zlo rozšířilo, nastoupili by psi místo dětí.

Tuto ohavnou zvrácenost nemilosrdně tepe Jaroslav Durych: »U nás za nejblaženější byli považováni ti, kteří místo dětí se mohli starati pouze o své psy. Psovi patřila vlastně celá vila, pán, paní, služebnictvo a auto. Ale jaký to národ, který uctívá psy, jimž obětuje všechny nenarozené děti? A jak by to dopadalo? Snad by na hřištích, koupalištích i v parcích psům patřila přednost...«

Plány Stvořitelovy jsou mařeny. Jaké to může mít následky? Krise, úpadek a chaos. Z chaosu vyšel život a tam, kde se brání životu, musí se vše zvrátit zas v chaos, ve zmatek. Stíny ruky Tvůr-covy!

Nejsou to jen strašáky na malé děti? Malomocné

výhrůžky moralisty, jenž nezná běh života? Nuže, obraťme se k střízlivým národohospodářům, kteří posuzují život podle čísel.

ČÍSLA MLUVÍ.

Fakt je nepopíratelný. Muži i ženy bez nejmenší mravní výčitky se vyhýbají svým rodičovským úkolům a to i ti, ba právě ti, kteří mají všechny hospodářské předpoklady pro zdárnou výchovu dětí. Nechtějí dát národu nové pokolení a to jen pro pohodlí, které obratně omlouvají. To je mluva čísel, takový je soud národohospodářů.

Se svým téměř osmimilionovým obyvatelstvem jsme národem střední velikosti. Udržíme tento svůj početní stav? O čem nás poučuje statistika?*

Od r. 1932 městské obce s více než 10.000 obyvateli v Čechách vykazují absolutní úbytek obyvatelstva, moravské městské obce se blíží přechodu k absolutnímu úbytku. Souboj mezi rakví a kolébkou hrozí prohrou kolébek a vítězstvím rakví. Růst českého národa se zastavuje.

Aby se dnešní početní stav obyvatelstva udržel v příští generaci t. j. za 25—30 let, je nutno, aby každá žena měla průměrně 3·4 dětí, a zatím na

* Data jsou vzata z publikace Marko Weiricha: O českou kolébkou. Nákladem Vyšehradu. Praha 1940.

jednu ženu v zemi české připadá 2·8 a v zemi moravské 3·2 dětí. (V tom počtu je ještě mnoho předválečných maminek.) Česká porodnost nemá vůbec podílu na vysoké slovanské plodnosti. Čím to může skončit?

Dále vysvítá ze statistiky, že plodnost a porodnost je tím nižší čím vyšší je sociální úroveň té které třídy. Na jednu ženu úředníka v Čechách připadá 1·5—2 děti, tedy ani ne systém dvou dětí: Z toho nutně plyne, že dnešní úřednické vrstvy ve dvou pokoleních vymrou a na jejich místo přijdou další skupiny z nižších sociálních tříd, aby i ony dále vymíraly...

Čísla ukazují, jak národ stárne. Za 20 let budou mít přírůstek jen věkové skupiny nad hranici 36 roků života: 60 letých bude o dvě třetiny více než 24 letých, to jest těch, kteří jsou nejvýkonnější mozky i rukama. Nastane tedy zvýšená úmrtnost a tím i urychlený pokles absolutního počtu obyvatelstva. Na tomto poklesu dnes už nemůžeme nic změnit, to je už předurčeno až do dneška narozenými a žijícími lidmi.

Můžeme se aspoň utěšovat tím, že je lepší menší národ, ale kvalitnější? To jsou jen plané naděje, neboť zanedbání množství vede nutně i k zhoršení jakosti.

PŘÍČINY, KTERÉ SE UDÁVAJÍ.

Každá choroba, jež se má léčit, každé zlo, aby mohlo být odstraněno, nutí ke zkoumání příčin, jež je přivodily. Nuže, jaké jsou příčiny této morové rány našich rodin? Příčiny, jaké se udávají a příčiny, jaké opravdu jsou? Jsou jednak rázu hospodářského a ještě hlubší, rázu ideového.

Kdo by popíral, že tu spolupůsobí hospodářská tíseň širokých kruhů? Nedostatek bytů, zvláště ve velkoměstech, kde nepřekonatelné takřka obtíže působí četným rodinám domácí pání i spólnájemníci, kteří chtějí mít kolem sebe klid. Závažnou příčinou jest i pošinutí věku k uzavírání manželství často daleko nad dobu největší plodnosti žen od 23. roku věku. Spolupůsobí tu i výdělečná činnost provdaných žen, pochybená a ukvapená manželství, která následkem snadné možnosti rozluk netvoří vhodného a pevného prostředí pro výchovu četné rodiny. Velkou vinu nese i naše zákonodárství, které stanovivši výchovné jen na 2 první děti, takřka nutilo rodiny zaměstnanců k systému nejvýše dvou dětí.

Hlubší příčinu poklesu populace nutno hledati v tak zvaném hnutí feministickém, jež zachvátilo ženský svět. Ve snaze vyrovnati se mužům ve všem, stávaly se takřka opicemi mužů a odcizovaly se svému vlastnímu poslání. »Nerodíš ty, nebudu rodit ani já,« tak volaly neb aspoň smýšlely eman-

cipované ženy. A co možno očekávat od moderních žen s jejich až chorobně vystupňovanou potřebou zábav? Není divu, že se pak straní závazkům a nepohodlí stavu, který až do základu mění celou bytost ženy.

Není to bohudík všeobecný typ našich žen. Jsou to jen výstřelky, které byly v různých podobách v každé době. Není-liž však průměr našich žen stížen neb aspoň nakažen toutéž chorobou, požívačností, nesmírnou touhou po přepychu? Onen všeobecný strach před deklasací, t. j. před snížením životní úrovně při větším počtu dětí jest projevem této zvrácené touhy po přepychu a požívačnosti.

Mamonismus a požitkářství, toto zlo, jež hlodá na kořeni dnešní společnosti, jest i příčinou úbytku populace. »Naše auto má jen 4 sedadla, nemůžeme mít více dětí než dvě,« toto upřímné doznání dnešní ženy neukazuje věru na závažné objektivní příčiny úbytku populace.

Konečně spolupůsobí tu i snaha napodobovací, které člověk, žijící v určitém prostředí maně podléhá. Zlo, jež lichotí nižší přirozenosti, je nakažlivé. Tak si vysvětlíme, že omezování porodů se šíří i do těch rodin, kde by děti mohly, ba měly být, t. j. na venkově a ve statcích. Venkovské ženy, které by tolik potřebovaly pomocných rukou v domácnosti a v hospodářství, slepě a nerozumně napodobují ženy z měst.

HLAVNÍ PŘÍČINA.

Ač hospodářská tíseň tu spolupůsobí, přece však pokles populace, úbytek dětí není následek bídy. Ve vrstvách sociálně nejnižších je dětí nejvíc a nejméně jest jich v kruzích nejbohatších. Bída není tedy příčinou poklesu, ale spíše blahobyt. A skutečně toto zlo není tak následek bídy, jako přepychu.

Zajímavý rozhovor mladého muže a ženy, pod jejímž srdcem se ozval nový život, čteme v Křelinově románu »Puklý chrám«. (Str. 166.)

»Snad nemyslíš, že budu mít doopravdy dítě, že si to nechám?« Vztýčila se na loži se skutečnou hrůzou a zlostné slzy jí osouší nový vítr zlosti. »Hleďme ho. On se ještě ke všemu raduje nad neštěstím. Vyděláš si na dítě, abychom mohli trochu žít? Kam se naparuješ se svými patnácti sty platu, z něhož dobré čtyři stovky pohltí byt... A i kdybys měl víc peněz, nevzdám se pohodlí ani zábav, nejsem přece tvá služka.«

»Co to, proboha, mluvíš?« Zhrozil se také on její řeči.

»Nebudu mít dítě... Já budu trpět, já budu ošklivá, já se musím vzdát rytmiky, já nebudu smět do společnosti...« ach, nedokončila tento růženec svého života, rozlítostnila se tak, když se jím probírala, že upadla znovu v zuřivý pláč, který jí otřásá, ač si připomíná, že si zkazí na

dobré dva dny svou pleť, již opatruje víc než oko v hlavě, že jí zrudnou oči, jejichž zorničky uměle zvětšuje.«

Fr. Křelina píše román, v něm však zachycuje život dnešního člověka. Což neodehrávají se denně kolikrát podobné scény? Přepych, touha po zábavách, zbytečné požadavky, to jsou ta pravá slova. Žije se nad stav a není odvahy k sebezáporu, jehož nutně vyžaduje přirozený život. Pravou příčinu nehledejme ve vnějších, byť sebe těžších okolnostech, ale uvnitř v duši.

V ten smysl vyznívají i posudky nejpovolanějších statistiků, což je tím příznačnější, že se jedná o odborníky čísel, tedy z oboru hmatatelného. Shodují se v tom, že hlavní příčina populačního úpadku není rázu biologického, ani hospodářského, ani sociálního, nýbrž morálního. Děti se nenarodí proto, že se většinou nechtějí.

Ve vůli spočívá hlavní příčina zla. Není síly k obětem, není zodpovědnosti před Bohem, naším Stvořitelem a Soudcem. Chybí jasné vědomí o účelu a funkcích manželského obcování. Není správného názoru na dítě. Chybí vyšší náboženská pružina, která jest jedinou posilou mravního uvědomění. Těžko pak mluvit o opravdovém vědomí povinností národních. Na místo idealismu nastupuje čirý egoismus. Jinými slovy, rodina zřítíla se metafyzicky. Byla odříznuta od Boha, ztratila své nadpřirozené bytí a cíle, jež byly vyměněny chápáním

přízemním, výsměšným, egoistickým. Tak propadá sama v sebe, ve své rány.

Je jisto, že za dnešních životních podmínek není možno udržeti rodiny a jejich mravní život v mezích přirozeného zákona Božího bez nadpřirozeného chápání. A tolik je také jisto, jak to vyjádřil pěkně Dr. Josef Hlouch : * »Rodinu zachráníme v té míře, v jaké ji přesvědčíme o jejím nadpřirozeném určení a v jaké ji naučíme žít, obětovat se, trpět i umírat podle plánu Božího v síle zdrojů, jež otevřel Kristus.«

CO SE MUSÍ STÁTI.

Diagnosa je dokonána. Zjistilo se, že choroba nabývá hrozivých rozměrů a naplňuje obavami všechny, kdož to myslí poctivě s národem. Tu nelze déle vyčkávat. Zlu je nutno čelit a sice všemi směry. Různé příčiny žádají různých léků. Stát především se musí postavit na stanovisko politiky populační čili rodinné a musí nést pomoc početným rodinám. Obyčejný systém premiový na porody nic nepomůže. Ne dary, ale právo a spravedlnost chtějí občané. Velkorysá mzdová a daňová politika ve prospěch početných rodin musí býti provázena celou řadou jiných opatření, jež pomo-

* Ve své řeči o dnešní rodině na Sv. Hostýně 25. srpna 1937. Vyšla tiskem spolu s jinými přednáškami v Olomouci. Nákladem arcid. Katol. akce.

hou nést rodinná břemena, rostoucí s věkem dětí. Necht celé naše zákononárství je prodchnuto duchem rodinné politiky! Právem se volá po zvýšení úcty k mateřství a po zajištění právní jistoty manželství. Je nutno usměrňovat výchovu dětí a to nikoliv k mělkému a pohodlnému humanitářství, nýbrž k tvrdému sebezapření a obětavosti.

To vše se musí stát, ale je to málo. Poněvadž hlavní příčina zla se týká vyššího mravního řádu, je nutno dnešní lidstvo burcovat z mravní otupělosti, posilovat vůli a budit živou víru.

NAČ SE NESMÍ ZAPOMENOUT.

Rozkladná činnost novodobého laicismu dospěla tak daleko, že celá odvětví veřejného i soukromého života se vymanila z Boží nadvlády. Mnozí jinak snad k víře se hlásící lidé, domnívají se skutečně, že mravní sféra v manželství jest ponechána úplně jejich libovůli. To je blud a osudný omyl. Pán a Stvořitel náš chce a musí všude rozhodovat, zejména však v oblasti tvůrčích sil, kde jde o nic menšího než o zachování společnosti lidské. Jest nutno říci to jednou jasně a hlasitě.* S oním

* »Napomínáme kněží, krejí konají úřad zpovědníka a kněží, kteří mají duchovní správu, aby neponechávali svěřených věřících v bludu o tomto tak nesmírně důležitém Božím zákonu.« Encyklika Pia XI. o křestanském manželství.

pohodlným a kompromisním křesťanstvím, v němž na místo odevzdanosti a důvěry namnoze nastoupila opatrná vypočítavost, se musí zúčtovat. Pán Bůh má právo žádat velké ba všechny oběti. Nejedná se tu o pouhou radu aneb o nějaký církevní příkaz, ale o přirozený zákon, zavazující všechny lidi; je to zákon, uložený samým Bohem. V Písmě čteme, že žena bude spasena rozením dítek. Pán Bůh nemožných věcí nežádá. Jestli je hrdinství mít četnou rodinu, nuže, Pán Bůh je od Vás žádá a dá Vám i k němu sílu.

Hlavní příčina tkví ve vůli: *n e c h t ě j í* mít děti. Nemají důvěry, bojí se. Dnes je třeba dodávat důvěry manželům. Milí rodiče, nebojte se dětí, ale bojte se o děti! Pán Bůh dá děti, dá i na děti. Ten, jenž dal králíčka, dá i trávníčka. Nespoléhejte jen na své slabé síly, ale spolehněte se na mocného Pána Boha, nehleďte tak na nepřízeň času, ale spíše na milost Pána, jenž naplňuje požehnáním všechny, kdož v Něho důvěřují! Nemilujte jen slovy, ale skutky! Rodina s četnými dětmi je nejlepší legitimací praktického katolicismu. Ostatně dítě, přicházející na svět, přináší s sebou nejen ústa, která chtějí jíst, ale i dvě paže, které se hýbou a dvě ruce, jež budou vydělávat chléb hladovějícím ústům. A bude jich jednou, snad brzy velmi zapotřebí.

ŽENY.

Dnes je třeba dodávat důvěry právě ženám, aby se ničeho nelekaly a své přirozené poslání — mateřství nanejvýš cenily. Žena jako matka stojí na nejvyšším stupni člověčenstva. Mateřství je božská stránka její bytosti. I když žena projevila různé schopnosti a vynikla po nejedné stránce, všude jinde může být nahrazena; zde však je nenahraditelnou a nedostižitelnou. V oboru mateřství je s to vyvinout jedinečné vlohy a síly.

Každá normální zdravá žena má vrozený instinkt k mateřství. I doktorský klobouk pověsí na hřebík, jde-li o to, aby se vdala a stala se matkou. Kéž bychom mohli všem vštípit lásku k jejich nejvlastnějšímu poslání! Největší geniové, myslitelé a básníci sklánějí se v pokorné úctě i před nejprostší matkou, vědouce, že nikdo nedává národu tolik, kolik mu nenáročně dává matka. Budoucnost národa nese matka ve svém klínu. V jejích rukou leží osudy budoucích pokolení, osudy národů, osudy duší, jež jsou předurčeny k životu věčnému. O mateřství mluví každý slušný člověk s velkou úctou. Jen tupí a znemravnělí lidé se mohou pošklebovat početné rodině. A jestli dnes matka, obklopená hloučkem dětí se rdí, jest to smutné svědectví pro pokles mravnosti v naší společnosti.

Nejde mně z mysli prostý výjev, jehož jsem byl nedávno svědkem. Dvě dámy, zahalené v elegantní

kožichy, potkaly chudou ženu, kterou provázeli zástup dětí, třesoucích se zimou. Divným způsobem projevily svou soustrast. Svou pozornost odvrátily brzy od dětí k oné chudé matce a s nevolí mluvily něco o bezcitnosti a bezohlednosti rodičů, kteří prý dají dětem život, aniž se mohou řádně o ně postarat.

Tu chtěl jsem i já ostře odsouditi počínání oněch blahobytných dam, které si to zajisté uměly zařídit, neboť jejich děti jistě nepláčí zimou, snad ani vůbec nevědí o světě. V tom jsem si však uvědomil, že jako tyto dámy ze salonů, soudí mnoho jiných žen, prudká slova uvázla mně v hrdle a v mysli jsem uvažoval, čím to je, že se naše názory v této věci tak rozcházejí.

Pochybovat o dobrém srdci většiny dnešních žen a šmahem je vinit z bezcitnosti a pohodlnosti bylo by jistě nespravedlivé. Mají srdce, i dnes žena, matka dovede se krajně obětovat pro dítě a bojí-li se dětí, tedy — doznejme to upřímně — neleká se tak obětí svých, jako spíše osudů dítěte. Útěk před dítětem není tak útěk před bolestí vlastní, jako před bolestí dítěte.

Toto smýšlení nelze venkoncem odsuzovat. I dnešní moderní ženy se domnívají, že mají úmysly mravné a šlechetné. To je nutno jim přiznati.

Ale tolik je jisto: Vám, milé dámy, schází k oné šlechetnosti ještě něco důležitého — světlo víry. Celý problém by se Vám pak docela jinak představoval. Očima víry viděly byste docela jiný, hlubší

a vyšší svět duchovní a za tímto životem jiný, krásnější život, radost bez konce, k níž jsme všichni povoláni.

Rozum, vírou osvěcený chápe, že je lépe býti dítěti tak, třebaš trpí a zimou se chvěje, než vůbec nebýti. Dnešnímu citlivému, ba až přecitlivělému pokolení schází správné chápání smyslu života a ceny utrpení.

Milé ženy a matky, nebuďte tak povrchní a krátkozraké, hleďte očima víry jako křesťanky na tyto otázky a vše, co tu hlásáme, bude vám samozřejmé. Křivě posuzujete chudé matky s četnými dětmi a nemáte ani pravé lásky k dětem svým ať narozeným nebo nenarozeným.

Pravé, bohulibé smýšlení má ona ustaraná matka, kterou bolí nejen nedostatek jejích dětí, ale ještě více vaše neporozumění; útěchu však má v Bohu, do jehož vůle skládá všechny své žaly a tužby.

Více křesťanství do života! Pak byste, milé dámy, ženy a matky, jinak chápaly lásku k dětem a jinak byste pohlížely na svůj přirozený a tak posvátný úkol — mateřství.

Milé ženy, váš úkol je posvátný a vznešený, neboť sám Syn Boží tou cestou přišel na svět. V Marii, Matce Boží, posvětil Kristus Vaše mateřství a vše, co s ním souvisí. Tedy tím větší posvátností a vznešeností se obklopujete, čím více a čím častěji jste matkami. Dítě také jako Jezulátko je největší bohatství a dar nebes.

DÍTĚ.

Často slýcháme: »Máme dvě děti pro radost a zlost až dost.« Lidé, kteří tak mluví, nechápou správně, čím je dítě. Dítě je kusem bytostí manželů, ztělesněním jejich lásky. Rodiče nemají však v něm vidět jen dědice svých statků a chyb. Tím méně jakousi loutku, s níž se baví a ukracují si dlouhou chvíli. Dítě je dar nebes.

I zde musíme zbystřit zrak a hledět očima věčnosti. A jak se nám v tom světle dítě představuje? Je zrovna tak Boží jako vaše; ba víc Bohu náleží, než rodičům. Má nesmrtelnou duši. Křtem se stává dědicem nebes a Písmo o dětech praví: »Takových je království nebeské.« Děti to jsou tedy malí králové. Dítě, milí rodiče, Vám svěřil Bůh, abyste je vychovali pro Něho.

Když tedy Bůh dítě posílá, má se přijímat s láskou, ochotně a vděčně, nejen to první, ale i druhé, čtvrté a desáté.

Zbožní rodiče vidí v dítěti nejen sebe, ale i celou věčnost. Bůh je stvořil k obrazu a podobnosti svému a dal mu anděla Strážce. Uvědomte si: »Kolik dětí máte v domě, tolik andělů strážných je u Vás.« Hodnoťte tedy dítě pod zorným úhlem věčnosti.

»Děti jsou stupínky do nebe,« říkaly naše zbožné maminky a babičky. Skutečně také matce bude přičteno k zásluhám pro nebe, co s dítětem vy-

trpí. Mluví se dosud o ženách »v požehnaném stavu«. Dítě, jež matka počala, je skutečně požehnaním nebes.

Děti bývají největší odměnou rodičů už zde na světě a to obzvláště děti z početných rodin. Sledujte jen světce a velké lidi vůbec! Shledáte, že pocházeli z četných rodin. Tak na př. sv. Ignác, zakladatel řádu Tovaryšstva Ježíšova, byl nejmladší z 13 dětí, sv. Terezička Ježíškova byla devátým dítětem. Sv. František Xaverský byl nejmladší ratolestí rodiny ze 7 dětí. Sv. Bernadeta byla tak chudobná, že se musela živit od 10 let co pasačka a právě tuto dívenku, která měla ještě 9 sourozenců, vyvolila Neposkvrněná Panna za svou důvěrnici a zvláštní služebnici. Papež Pius X., o jehož blahořečení se jedná, byl synem prostého zřízence z Riese a vyrostl v malé chaloupce uprostřed 9 dětí.

Chcete-li, ohlédněte se po našich luzích! Blah. Anežka byla šestým dítětem krále Přemysla Otakara I. Náš básník Svatopluk Čech pocházel z rodiny, kde měli 10 dítek. Známý spisovatel Arne Novák měl rodiče, kteří přijali od Boha 8 dítek a jeho matka Teréza Nováková zakládala si víc na svém mateřství než na svých románech. Mnoho vynikajících vynálezců, umělců, spisovatelů, vojevůdců, kněží a světců zrodilo se v chudých rodinách, kde byla řada dětí. Musili svým rodičům už z mládí pomáhat shánět živobytí a sami si dopomáhat k dosažení existence. Po celý život pak s láskou

vzpomínali na své prosté rodiče, na onen životní boj a na krásné soužití v kruhu rodinném.

Skutečně daleko více radostí je v rodinách obdařených četnými dětmi, než tam, kde poroučí jedináček. Jednou z největších radostí na světě je vzájemná láska sourozenců, kteří k sobě lnou. Starší starají se o mladší, vychovávají je a mají o ně starost až do pozdního stáří. O to vše jsou připraveny děti moderní, osamocené.

ZODPOVĚDNOST ČI NEZODPO- VĚDNOST.

Kde prý je však smysl pro zodpovědnost? Člověk, jenž je si vědom zodpovědnosti, nemůže s klidným svědomím uvést na svět děti, které ani on ani země neuživí. A ostatně lepší je národ menší než početnější, ale podprůměrný! Musíme mít na zřeteli spíše jakost než množství...

Denní fráze! Chatrná omluva či výmluva nezodpovědných občanů? Bojí se přelidnění a ochuzení země. Ale je tomu právě naopak: čím nás bude více, tím budeme bohatší. V práci a v množství pracujících lidí je bohatství. Vše záleží jen na podnikavosti a dobré organizaci, aby se všichni užívali a uplatnili. A že jsou lehkomyslní rodiče, kteří ponechávají starost o děti státu a veřejnosti, to bylo

vždy, jsou to bohudík jenom nepatrné výjimky. Veškera úcta však patří oněm rodičům, kteří o své četné děti pečují, jak mohou. To jsou ti, kteří mají smysl pro zodpovědnost vůči státu a národu.

Mluvit o kvalitě upadajícího a vymírajícího národa je směšné. Lékařsky je zjištěno, že prvorození bývají slabší a méně odolní než další děti. Tedy národ jedináčků byl by už z tohoto stanoviska národem slabším a podprůměrným. Po jiných stránkách je tomu ještě hůře. Jedináčci bývají bičem rodičů a byli by jím i pro lidskou společnost.

Daleko snáze a lépe se vychovávají děti v početných rodinách než je tomu u jedináčků. Kde je mnoho dětí, tam nebudí tolik sebelásky, jedno musí ustupovat druhým, učí se pomáhat jiným. A to jsou vzácné poklady pro budoucnost dítěte. Jistě není v zájmu dítěte, aby mělo všechno pohodlné a krásné, ba jest jim svrchovaně užitečno, jsou-li vychovány skromně, v odříkání a třebas i v strádání. V životě se lépe uplatní dítě skromně ba nuzně vychované, než zhýčkaný jedináček. Nastřádané poklady snadno rozhází a v existenčním boji se neuhájí. Věru špatně by posloužil národu, kdo by mu dával jen jedináčky. Bez kvantity není ani jakosti. Tak smysl pro zodpovědnost vůči sobě a dítěti jeví se jako naprostá nezodpovědnost vůči národu.

Co tedy souditi o frázích, jež denně byly našemu lidu předkládány: »Pokud se budou stávat případy, že jedno dítě musí zůstat doma, když jde

druhé ven, protože mají dohromady jen jedny boty, dokud jedno jediné dítě bude u nás trpět podvýživou, je zbytečno horovat pro nenarozené děti...»

Bohudík jsou to řeči zašlé minulosti a dnes už holý přežitek. Kdy nastanou tyto ideální poměry, povězte, úzkostlivý pisateli z Č. zápasu? Nikdy dřív, než až by našeho národa nebylo. Chudí, nešťastní a nedbalí budou vždy. Což žijeme jen pro ten žvanec chleba? Nejsou víc ideály, které hýbají světem? Nezapomeňte, že život je boj, soupeření i mezi národy. A náš národ obstojí jen tehdy, bude-li mravně silný, bude-li mít hodně zdatných synů a dcer, ať vyrostli třebaš chudí a bosi. A zatím těch 10 párů bot, které má u nás každý jedináček, volá po nových 9 nositelích, kterým by to zatím úplně stačilo k uhájení svého i našeho stanoviska.

NA UVÁŽENOU!

Pozorujte dobře kolem sebe početné rodiny? Jistě se až podivíte, jak jejich zdravé děti jsou všechny dobře usazený a jest jim lépe než bohatým a zhýčkaným jedináčkům.

Bláhoví rodiče, kteří se vyhýbáte dalším dětem! Jednou a snad hodně brzy budete toho trpce želet. Potřebovali byste jich více, ale už bude pozdě. Čím kdo hřeší, tím bývá obyčejně trestán.

Jak je asi oněm rodičům, kterým jediný jejich syn působí jen trampoty. Udělal si známost s dívkou, která hospodářství naprosto nerozumí. Musí však k sňatku svolit a hledět na to, jak jejich statek upadá a dožijí se snad toho, že přijde do cizích rukou.

A nezní jako výčitka onen povzdech jediné dcery, která cítí povolání k vyšším metám, nemůže však jíti za hlasem svého srdce, ohled na rodiče jí v tom brání: »Ach, proč nás není více dětí...«

Jak trápívá bezdětné manžely jejich siroba a opuštěnost. Jako den bez slunce, tak jim připadá jejich život. Do pláče je bezdětné ženě, když vidí dítě na loktech matčiných. A nejedna žena tak má děti ráda, ale onemocněla při prvním dítěti a těžce to nese, že nemůže dáti své dcerušce bratříčky a sestřičky, ač s takovými tužbami do manželství vstupovala. Takové ženy, takoví manželé nemusejí si připouštět žádných výčitek, najdou uklidnění v odevzdanosti do vůle Boží. Prozřetelnost jim vykážala jiný životní cíl.

Mohou však spoléhati na pomoc Boží ty matky, jež se řídily jen svými sobeckými výpočty? Nemají se spíše co báti soudu Božího, na němž se budou muset jednou zodpovídati z toho, jak hospodařily se svěřenými hřivnami, jak splnily svůj životní úkol?

Poněvadž obyčejně nejsou známy pravé příčiny manželství bezdětných a rodin, jež čtenými dětmi

požehnány nejsou, nestranný člověk je nesoudí a tím méně jednotlivé rodiny odsuzuje. Nepronášíme tedy svého soudu o jednotlivých rodinách, odsuzujeme však všeobecně nebezpečné zlo. A k tomu jsme oprávněni, neboť fakt zneužívání manželství je až příliš zjevný. Nejen že se doznává, ale pokouší se i hájit a omlouvat. Všimněme si ještě jedné obtíže, jež i jinak poctivé manžele může zdržet od rodičovských povinností. Bývají to ohledy na chatrné zdraví ženy.

OHLEDY ZDRAVOTNÍ.

Žena je chorá na plíce, má srdeční vadu, musí se tedy chránit opětného těhotenství a mateřství, už také k vůli potomstvu, neboť by neslo zárodek choroby... Při posledním těžkém porodu lékař ženu vážně varoval, že by podruhé sotva vyvázla životem... Takové případy mohou nastati. Kdo by to popíral? Život ženy bývá ohrožen.

Žena vlastně dává vždy v sázku svůj život, když věnuje život svému dítěti. Jak často se tu ocitá v nebezpečenství vlastního života! Proto matky provází upřímný soucit a největší obdiv. Za to se jim dostane nejvyšší odměny. Tím ujišťuje matky sám náměstek Kristův: »To, co sama vytrpěla, aby plně dostála přirozené povinnosti, bude jí moci splatiti jenom Bůh ve svém nekonečném milosrdenství a

še svým nekonečným bohatstvím a dá jí v odplatu míru nikoliv plnou, nýbrž vrchovatou.«*

Žádný důvod však nemůže ospravedlniti zneužívání manželství, žádná obtíž nemůže být dostatečným důvodem ke skutkům, jež jsou zlé svou vnitřní podstatou.

Ostatně ohledy na zdraví ženy jsou často upřílišněné. Ženám jejich přirozené poslání spíše prospívá; škodí jim, když se mu vyhýbají. Daleko více žen je nemocno proto, že se vyhýbaly dětem, než že je měly. Ne porod a kojení dítěte matku se slabuje, nýbrž svévolné zanedbávání těchto povinností. Které ženy unavují manžela nekonečnými nářky, trápí příbuzenstvo, plní čekárny lékařů, od dávají se tajně alkoholu, morfiu a kokainu, navštěvují z nudy sanatoria a kliniky? Ne ty, které mají mnoho dětí, ale ženy bezdětné, zvláště úmyslně bezdětné. Je jisto, že ženy trpí mnohem více pro děti, jichž nemají, než dětmi, které mají. Žena, obdařená četnými dětmi dožívá se obyčejně delšího věku, než ženy, jež se dětem vyhýhají. Také manipulace, které zamezují početí a porod, působí mnohé nemoci. Nezřídka mívají za následek úplnou neplodnost.

Úzkostliví lékaři předpovídají ženě smrt a nemoci, bude-li ještě jednou matkou a nejednou se

* Pius XI. v encyklice Casti connubii dle překladu Dr. B. Vaška odstavec 59. Nákl. Velehrad Olomouc 1935.

stává, že hrdinná žena, jež nedbá těchto lidských výstrah, má dítě, ba ještě více zdravých dětí a sama se cítí zdravější než dříve. Tak Bůh odměňuje věrnost a důvěru, jíž jsou schopny ovšem jen matky se svatozáří obětavosti a lásky.

SLOVÍČKO OTCŮM.

V této kapitole vážnou lekci musejí dostat i muži, ba právě oni. I když žena je pohlavním úkolům blíže, rozhodující slovo má tu muž. Muži často děti mít nechtějí. Žena prosí, pláče, ale starostlivý otec chce odevzdat celý grunt jedinému dítěti, neslyší a je jak skála tvrdý. Zešílel by snad, kdyby mu to dítě umřelo, chvěje se o ně, musí však provést svou. Ano, i takové muže má český národ, že hrozí ženě rozvodem a rozlukou v tom případě, kdyby měla dítě. Nechce být otcem, jest naprostý sobec. Kéž by co nejdřív vymřela tato kasta!

Mužové, pochopte touhu své ženy po dětech. Nechápete-li, nedbáte-li jí, nezasluhujete lásky ženin. Nečiňte z manželství prostituci! Dítě, ztělesnění vaší lásky, je nejpevnější pouto mezi vámi. Ono vyrovná všechno nedorozumění a roztržky, jež se mohou v manželství vyskytnouti. Zastupujte v rodině místo Boží, dobře je tedy zastávejte a plňte plány Stvořitelovy!

Muž má míti vůči své manželce úctu, jež se jeví velkou ohleduplností. Není služka vaše, není nástroj k ukojení rozkoše, ale Bohem daná družka, s níž společně jako rozumné bytosti musíte splnit úkoly, Bohem na vás vložené. Hrubost, bezohlednost uráží vždy a zvláště v tomto choulostivém bodě a v těch dobách, kdy žena nejvíce potřebuje opory mužovy a jeho uznání.

Abych mluvil jasně, nuže: Muži, chodte po špičkách kol své ženy, když je v požehnaném stavu. Nerušit, nevadit se, ulehčit práci! Ať je u vás jako v kapličce! Ovzduší klidné a láskyplné. Tvoří se nový člověk, vaše dítě v lůně vaší ženy.

A chápu svaté rozhořčení oné porodní asistentky, když muž nahlédl do ženina pokoje a zasykl: »Tak kdy bude celý ten krám u konce?« Měla, jak chtěla, hodit zouvák za tímto tupým otcem.

A co zaslouží ona bezohlednost, s níž muž plísnil ženu druhý den po porodu, že lenoší, ať jde po své práci, poklízet...

Milí mužové, slíbili jste před oltářem, že ponese společně všechny obtíže a břemena, všechno dobré i zlé a protivné. Jen pod tou podmínkou jest vám zaslíbena milost pro celý život.

Jest tedy nutno míti co nejvíce dětí? Nic jiného už nezbyvá? Jen ti rodiče jsou pravými křesťany, kteří bez jakýchkoli ohledů přijímají tolik dětí, kolik jich

míti mohou? Tak tvrdé by bylo učení křesťanské? A co s oněmi moderními rodinami, jichž je takové množství? Jsou snad méněcenný nebo dokonce úplně vyřazeny? Což křesťanská mravouka vylučuje jakékoliv usměrňování se strany rodičů? Na tyto dotazy dají uspokojivou odpověď dvě další kapitoly.

BEZHŘÍŠNÉ OMEZOVÁNÍ.

Varovali jsme před hříšným omezováním počtí. Existuje tedy omezování bezhříšné? V jistém smyslu ano, když totiž manželé zříkají se svých manželských práv ať už z nutnosti anebo z vyšších pohnutek. To je rovněž docela v pořádku. Je možno regulovat užívání manželství a tím i tedy počet dětí. Bezhříšné omezování počtí znamená tolik co zdrženlivost. Nechci rozhodovat o tom, do jaké míry je úplná zdrženlivost v manželství možná a doporučení hodná, ale to je fakt, že takováto zdrženlivost existovala a existuje. Byli světci a světice, kteří žili v manželství a s obapolným souhlasem složili slib čistoty. Byli a jsou i obyčejní křesťané, kteří žijí už snad po léta jako bratr a sestra. To se dočítáme v životopise mladé dívky Marie Lichteneggerové,* o jejím otci, venkovském

* Život a ctnosti mladé dívky. Napsal Fr. Sallinger. Přeložil Tom. Coufal. Nákladem J. Tomana v Městě Žďáře na Moravě.

truhláři ze Štýrska. V nebezpečné nemoci své ženy, do níž upadla 4 dny po porodu tohoto prvního dítěte, učinil Bohu slib, že se zřekne svých manželských práv, zůstane-li mu manželka a dítěti matka. Žena se skutečně pozdravila a dověděvši se pak o slibu mužově, souhlasila. Maruška zůstala sama. Takový byl otec prostého venkovského děvčete, jehož životopisy se tisknou v mnoha jazycích. (Zemřela 17 letá 8. července 1923.)

Pravice Boží není ukrácena ani dnes. Konstatujeme to a ukazujeme tuto cestu k omezování počtů bez obav, že by účel svátosti plodnosti byl úplně zmařen, neboť takový způsob života hraničí se svatostí! Je to heroismus, jehož jsou schopny pouze jednotlivé vyvolené duše.

Ale nic jiného nezbyvá. Kdo nechce vzít na sebe hrdinství jedno, musí podstoupit hrdinství jiné, snad ještě těžší. Kdo nechce víc dětí, musí žít zdrženlivě, buď — anebo, buď heroismus dítek nebo heroismus odříkání.

Ale přece snad je i tato druhá cesta schůdnější. Stačí k tomu cíli jen občasné odříkání, resp. občasné užívání manželství dle metody Ogino-Knausovy? Co o ní soudí moralisté?

METODA OGINO-KNAUSOVA.

Dva lékaři, Japonec Ogino a Rakušan ze Štýrska Knaus, vyzkoušeli a zjistili, že určité dny v měsíčním koloběhu ženské fyziologie dávají s nejvyšší pravděpodobností záruku neplodnosti*. To je ona nová metoda, jež vyvolala velkou diskusi. Nás ovšem zajímá jen po stránce mravoučné. Je dovoleno manželům použití této metody za účelem čistě osobního blaha? Někteří to mají za vypočítavé chytráctví a mluví o pokřtěném novomalthusianismu. Jiní opět tuto metodu hájí jako východisko z nouze.

Pravdu zajisté mají rigoristé, když tvrdí, že při této metodě nelze mluvit o nějakém vznešeném pojetí manželství. Velkodušnost vůči Bohu a heroismus se svým konvojem ctností je úplně stranou, přece však nutno doznati, že tato metoda nepřičí se křesťanské morálce, která jde až na mez dovolenosti a hříšnosti. Praxi samé nelze vytknouti nic protipřirozeného, jak je tomu při novomalthusianismu, a ostatně početí není tu naprosto vyloučeno. Předpokládáme ovšem, že se manželé uchylují k této praxi z pohnutek mravně dovolených,

* Podle výsledků bádání Knausova a Oginova jen doba od 12. do 19. dne před příští menstruací jsou plodné. Ostatní dny jsou neplodné. Bližší možno se dočísti v knize »Pohlavní život v manželství«. Nákl. Vyšehrad v Praze II.

jako je na př. odůvodněná bázeň, že nové početí ohrozí zdraví nebo život ženy, nebo že se zvýší citelně nouze rodiny.

Kdyby je k této opatrnosti vedly důvody sobecké, na př. aby celé jmění přešlo na jedno dítě, anebo z pohodlnosti a z obavy před opovržením v dnešní bezdětné době a před oběťmi vůbec, byla by taková zdrženlivost hříšná. Při všem rozhoduje úmysl a pohnutka činu.

Připomínám to proto, abych předešel nařčení rigoristů, jakoby křesťanská morálka podporovala neplodnou požívačnost a hrubé sobectví.

Je to zvláštní; jedni obviňují křesťanskou mravouku z přílišné přísnosti, jakoby ukládala břemena, jichž nelze unést, jiným zas je příliš mírná. To už je úděl rozumné pravdy; všem se nikdy nezachová, ospravedlní se však sama.

Tedy praxe dle metody Ogino-Knausovy hříšná není, ideálem ovšem také není, jest skutečně jen východisko z nouze.

I při tomto řešení opíráme se o zmíněnou encykliku Pia XI., jež pojednávajíc o tom, co hříšné není, praví výslovně: »Ani se nesmí říci, že by jednali proti přirozenému řádu ti manželé, kteří svého práva používají způsobem správným a přirozeným, i když nemůže vzniknouti nový život z přirozených příčin, tkvících v době nebo v některých závadách, neboť při manželství samém a

při užívání manželského práva jsou také ještě druhotné účely, jako je vzájemná pomoc, pěstění vešpolné lásky a utišení žádostivosti. Manželům se nikterak nezapovídá usilovati o tyto cíle.«

Druhotného cíle manželství se dosahuje, rovněž i usměrnění k cíli prvotnímu, neboť vnitřní povaha úkonu se nijak neruší, nelze tedy mluvit o zásadní nedovolenosti oné metody.

ANTI-KONCEPČNÍ PROSTŘEDKY.

Co však nelze nikdy schvalovati ani trpěti, je užívání všelijakých těch antikoncepčních prostředků, které záměrně a vždy omezují užívání manželství na osobní úkoj. Zde je cosi proti-přirozeného v konu samém. Poněvadž tyto prostředky, mající za účel zabrániti eventuelnímu početí, slouží jen k mravnímu zlu, jest jakákoli přímá součinnost s jejich výrobou, šířením neb užíváním nedovolená.

Pro jednoho z manželů může však nastati choulostivý případ, který papežská encyklika předvídá a hned řeší, když praví: »Velmi dobře také ví svatá Církev, že nezřídka jeden z manželů hřích spíše trpí než sám činí, když připouští z příčiny skutečně závažné zvrácení správného řádu, sám však je proti této zvrácenosti, a že tedy jest bez viny, jenom když

také zde pamatuje na zákon lásky a neopomene druhého zrazovati před hříchem a odvraceti jej od hříchu.« (Casti connubii č. 60.)*

Bohu budiž žalováno, že v našich zemích i na našem venkově tento nešvar se volně a beztrestně šíří a to mnohdy lišáckým a lichotivým způsobem. Pěkně oděná paní je vyslána, aby radila ženám a matkám, jak pečovati o zdraví svých dětí, ve skutečnosti však nabízí nástroje, jež mají šířiti morovou nákazu rodin i v krajích zachovalých. Poctiví manželé se s opovržením odvrátí od podobných praktik a rozhodně vykáží do pravých mezí ty, kdož kazí krev národa.

Bohužel dějí se i horší věci.

HŘÍCH PROTI KLÍČÍCÍMU ŽIVOTU.

Nepodaří-li se nezodpovědným manželům předejiti početí, jde jejich necitelnost a sobectví tak daleko, že se snaží zmařiti plod a zbaviti se počatého, ač dosud nenarozeného dítěte. Ba někteří

* Je-li pohlavní úkon od počátku protipřirozený, t. j. užívá-li se při něm různých t. zv. ochranných prostředků, může se strana, která nesouhlasí, chovati pasivně, ale má výslovně upozorniti na hříšnost počínání. Mimo to může zevně svoliti jen z obavy před jiným velmi těžkým zlem, k němuž by došlo následkem jejího odporu.

dokonce snaží se hájiti takovou krvavou praxí.

Prohlašujeme však, a chtěli bychom volati hodně hlasitě, aby to slyšeli všichni, že není nikdy tak závažné příčiny, která by tento postup mohla ospravedlniti. Aneb jaký důvod, táži se, mohl by ospravedlniti vraždu nevinného? Máme ovšem právo krvavé obrany proti nespravedlivému útočníku, ale kdo by nevinné dítě nazval krvavým útočníkem? Ani stát nemá toho práva, neboť jeho právo hrdelní se vztahuje pouze na provinilce. Naopak je povinností státní moci chrániti přiměřenými zákony a tresty nevinné a bezbranné, jichž život je nebezpečně ohrožován. Mezi ně patří na prvním místě dítě v lůně mateřském.

A matka, jež utratila své počaté, ač nenarozené dítě, které tak úzce a pevně se ve své nemohoucnosti k ní přimyká, nemůže mít pokojné chvíle. Hrozné pak je pomyšlení, že takové případy jsou na denním pořádku. Běda národu, v němž matky jsou nad Herodesy!

A bylo by smutným svědectvím pro lékaře, kdyby k tomu radili a pomáhali. Naprosto nehodným vznešeného jména lékaře a úcty, která lékařům patří, by byl ten, jenž by pod rouškou léčení nebo špatně chápaného milosrdenství ukládal o život matce nebo dítěti.

Hřích proti klíčícímu životu je velký hřích. Odpomáhati sociální a hospodářské tísní vraždou ne-

vinných je zvrácenost, je to ohavný čin proti hlasu přírody a proti pátému Božímu přikázání: Ne-zabiješ!*

NAŠE NADĚJE.

Uvědomme si konečně, že život nelze považovat jen za osobní majetek! Jsme zodpovědni rodině, národu a Bohu.

Náš národ je malý, proto musí být tím silnější a mravně pevnější. Zneužívání manželství подрývá mravní sílu národa. Francie byla nejvíce ze všech zemí postižena touto morovou nákazou. Neměla vůlek životu a co jsme viděli? Neměla jí ani k obraně. Nemravností i velké národy klesly v prach. Procitněme, dokud je čas!

Netřeba však zoufati. Jest ještě zdravá vrstva v národě, která snad svým zářným příkladem křesťanského rodinného života zatlačí staré, neživotné a zvrácené řády.

Cesta k budoucnosti národa je rodina. Cestu tu je třeba učiniti schůdnou, tedy rodina musí býti plodná. Kéž manželství je zas svátostí plodnosti!

* Poněvadž jsme si v přítomném spisku vytkli za úkol podati smysl 6. a 9. přikázání, budiž nám prominuto, že se nevěnujeme smutné otázce potratů tak, jak by toho zasluhovala. Odkazujeme však na spis pro ženy, který od téhož autora brzy vyjde. Tam je tato otázka zevrubně osvětlena.

Choroba je akutní a nebezpečná, musí tedy býti správně a rychle léčena. Churava není kapsa, ale srdce. Hledá se lékař, který to dovede. Bohudík jest tu onen zázračný, božský lékař. Nalezne náš národ konečně Toho, jenž jest Cesta a Pravda? Pak je zachráněn, nalezne i Život.

ÖBSAH.

Předmluva	5
I. Prometheův oheň.	
Sexuelní problém	9
Smysl cudnosti. Bludné názory	10
Správný názor	11
Přirozené pudy	12
Záměry Stvořitelovy	13
Sexuelní hřích. Čistota srdce	14
Láska pohlavní	16
Panenství a panictví	17
Smysl cudnosti	19
II. Sodomská jablka.	
Dokonané přirozené hříchý proti cudnosti	23
Prostituce	24
Cizoložství	25
Nevěra manželská	26
Krvesmilstvo.	28
Násilí, svatokrádež, únos	28
Těžký hřích	29
Naše povinnost	30
Žalostné následky	32
Hlavní příčina	34
III. Prolomené hráze.	
Dokonané protipřirozené hříchý proti cudnosti	39
Sodomie	40
Homosexualita	41
Bestialita	43
Sadismus, masochismus	44
Samohana	45
Zneužívání manželství	49

IV. Lilie mezi trnům.

Četba	54
Řeči a popěvky	56
Pohledy	58
Stud a šat	60
Doteky	64
Tanec a alkohol	65
Biografie	66
Weekend	68
Smyslná hnutí	68
Zbraně	69
Náš úkol	70

V. Svátost plodnosti.

Morová rána	75
Čísla mluví	78
Příčiny, které se udávají	80
Hlavní příčina	82
Co se musí státi ?	84
Nač se nesmí zapomenout	85
Ženy	87
Dítě	90
Zodpovědnost či nezodpovědnost	92
Na uváženou	94
Ohledy zdravotní	96
Slovíčko otcům	98
Bezhříšné omezování	100
Metoda Ogino-Knausova	102
Antikoncepční prostředky	104
Hřích proti klíčícímu životu	105
Naše naděje	107

P. A. PELIKÁN T. J.

OVOCE SE STROMU POZNÁNÍ

Úvahy, rady a výstrahy

u zdrojů života.

V létě L. P. 1941

vydalo

nakladatelství »U sv. Jindřicha«

Bohuslav Rupp

v Praze.

Vytiskla knihtiskárna

F. Obziny

ve Vyškově na Moravě.

V Y D A L I J S M E :

J. Resl:

KATECHESE PRO OBECNÉ ŠKOLY
díl I. brožované K 38.—.
Díl II. a III. v tisku.

F. Bartoš:

VŠUDE ZEM PÁNĚ.
Prósa. Brožované K 24.—, v plátně K 34.—.

Václav Zima:

CHVÁLENÍ PRAHY.
Několik pros.
Brožované K 20.—, v polokůži K 35.—.

P. D. Thalhammer:

O LIDECH NA DRUHÉM BŘEHU.
Výklad o smyslu řeholního stavu. K 16.—.

ŽIVOT CTIHODNÉHO
JANA MILÍČE Z KROMĚŘÍŽE.
Podle vydání P. B. Balbína
přeložil Z. V. Bouše. Brožované K 12.—.

Adam Michna z Otradovic:

VÁNOČNÍ MUZYKA.
Ze starého barokového tisku vydal a do-
slovem opatřil Vil. Bitnar. 200 výtisků.
Cena K 18.—.

Jan Dokulil:

LIDSKÝ ŽIVOTE.
Básně. Edice Harfa svazek 1.
Brožované K 20.—, vázané K 32.—.

Hubert Havránek:

Z PLAMENE SRDCE.
Básně o matce. Brožované K 12.—.

V Y D Á M E

P. Čeněk Tomiško:

ZPÍVAJÍCÍ MLÁDÍ.
Sbírka písní pro mládež.

P. Leo Wollpert:

PĚT MINUT KŘESŤANSKÉ NAUKY,
3 díly.

K dostání u všech knihkupců.

Nakladatelství „U sv. Jindřicha“ BOHUSLAV RUPP V PRAZE

P. A. PELIKÁN S. J.
**OVOCE SE STROMU
POZNÁNÍ.**

Jsou to původně rozhlasové přednášky, jež autor vypracoval na vyzvání Katolické akce v Praze o nejchoulostivějších otázkách Desatera. Mluví tu kněz, jenž má vhled do plánů Božích a do dnešního života, mluví vážně, nabádavě, zcela otevřeně, ale s posvátnou úctou, s jakou je nutno zacházeti s oněmi silami, jež jsou ohlaselem onoho Stvořitelova: Fiat - Staň se! Není otázky této mravní sféry, jež by tu nebyla osvětlena pravým světlem lidského rozumu. Při četbě tohoto jedinečného spisu se otevrou oči mnohým jako kdysi po požití ovoce se stromu rajského; zde však jen k dobrému. - Právem možno si slibovati od této publikace povznesení jednotlivců i blaho společnosti, jejíž základní buňce - rodině je věnována nejobsáhlejší a mistrná stať, zasahující přímo kořen všech bolestí.

Brožované K 18.—.

OD TÉHOŽ AUTORA VYŠLO:

SVĚTLA NA ÚSKALÍCH,
orientace v současných otázkách
mravouky a náboženského života.

Nákladem „Vyšehradu” v Praze.
Spis byl poctěn cenou Duchovní akademie.

HRA O DUŠI,
VII. vydání Vína ze sodomských vinic.
Výchova k mravní čistotě.
Nákl. Sdružení katol. mládeže v Čechách.

O PŮVODU MRAVNÍHO SVĚDOMÍ.
Apologetická studie z filosofie mravů.
Vydalo literární a umělecké nakladatelství „Akord” v Brně.